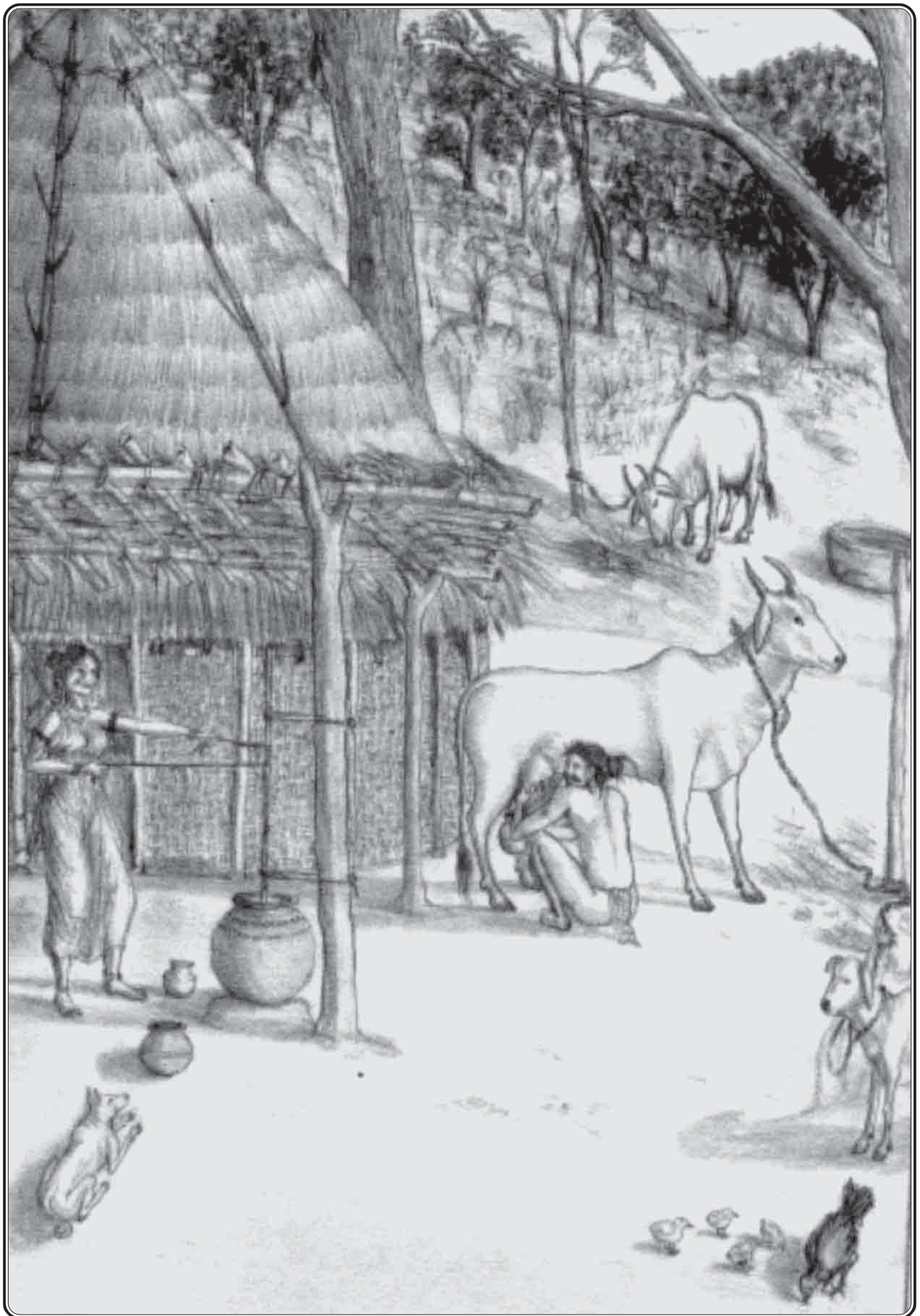

గోల్లమేలలో చెరమేల స్థలపురాణాలు

మానవుడు శాస్త్రంద్వారా ప్రకృతిలోకి ప్రవేశిస్తాడు
ప్రకృతి కళద్వారా మానవునిలోకి ప్రవేశిస్తుంది

గజ్జెలకొండ రాకాసి

(మనకు శ్రీశైలం స్థలపురాణం మాత్రమే తెలుసు, కాని చెంచులకు వారివారి స్థలపురాణాలున్నాయి. వాటిలో ఒకటి ఈ అధ్యాయం.

ఈ అధ్యాయం నుండి చివరి వరకు చెంచులు వ్రాసినవే)

పూర్వం ఒక బ్రహ్మరాక్షసుడు ఆ కొండకు ఈ కొండకు కలిపి ఒకజోయల (ఉయ్యాల) కట్టి, దాంట్లో కూర్చొని చెంచుదేవుళ్ళనందరిని పిలిచి జోయల ఊపమంటాడు. చెంచు దేవరలైన బయ్యన్న, లింగమయ్య, అంకాలమ్మ, సుబ్బాలమ్మ, పెద్దమ్మ మొత్తం వస్తారు. కానీ ఎవరూ జోయలను కదలించలేకపోయారు. గురప్పస్వామి మాత్రం అక్కడకు రాలేదు. అలారాకుండా గురప్పస్వామి ఆ సమయంలో కాళ్ళకుచేతులకు పుండ్లను సృష్టించుకొని, కదలలేని విధంగా ఉండిపోయాడు..

గురప్పస్వామి మహిమ : గురవయ్యను పిలవడానికి వెళ్ళిన చెంచుదేవరలకు, నాకు చేతులు పట్టుకోవడానికి రావటంలేదని కబురు ఎలాగయినా చెప్పిస్తాడు. కానీ రాక్షసుడు మాత్రం పోయి గురవడ్డి పిలుచుకురండి అని పంపించాడు. వీరు పోయి గురప్పస్వామిని తీసుకువస్తారు. గురప్ప స్వామి రాగానే, బ్రహ్మరాక్షసుడు గద్దించి జోయల ఊపమంటాడు. దాంతో గురప్పస్వామి నాకైతే చేతులు పట్టుకోనికి రాదు. కాలితో ఊపుతాను అంటాడు. సరే, కాలితోనే ఊపు అంటాడు రాక్షసుడు. గురప్పస్వామి అలాగేనని కాలి బొటనవ్రేలుతో ఊపితే జోయల చాలాదూరం పోయివచ్చింది. మళ్ళీ ఊపితే కృష్ణానది ఒడ్డుకుపోయి 'తొలి చూపులలో- తొంగిచూసి, మలిచూపులలో-మళ్ళీచూసి' వచ్చింది. రెండుసార్లు అలా ఊపిన గురప్పస్వామి మూడవసారి మళ్ళీ ఊపుతూ రాక్షసుడి వీపులో తన్ని, టెంకెపట్టి జడకోసేస్తాడు. కిందపడేసి తొక్కిపట్టి జడకోయడంతో బ్రహ్మరాక్షసుడు శక్తినశించి చనిపోతాడు. దీంతో చెంచు దేవతలంతా సంతోషిస్తారు. అందువల్లే చెంచుదేవతలలో గురప్పస్వామి చాలా మహత్త్వంగల దేవునిగా చెంచులు నమ్ముతారు.

వేషం మార్చుకున్న ఆడముసలి రాకాసి: చనిపోయిన బ్రహ్మరాక్షసుడికి ఒకభార్య ఉంటుంది. మొగుడు చనిపోవడంతో ఆడముసలిరాకాసి ఒంటరిగా మిగులుతుంది. దీనికి తినడానికి తిండిలేక- ఏమిచేసే దిక్కులేక- వేరే దిక్కుతోచక ముసలిదానివలె వేషంమార్చుకొని చెంచోళ్ళ గూడెం వచ్చి గ్రామపెద్దను(రావడిగాడ్డి) కలిసి, గూడెంలో బ్రతకనివ్వాల్సిందిగా అడుగుతుంది. గూడెంలో ఒంటరిగా నివసిస్తున్న మరో ముదుసలికి జతగా ఆమె ఇంట్లో బ్రతకమని గ్రామపెద్ద చెప్పాడు. కొంతకాలం కలిసి బాగానేఉన్నారు. నేరేడు కాలంలో 'నేరేడుకాలువ'లో నేరేడుపండ్లు విపరీతంగా దొరుకుతాయి. (ఈ నేరేడుకాలువ రాంపురం పెదవాగు ప్రాంతంలో ఉంది) గూడెంలో చెంచులంతా ఈ నేరేడుకాలువకు పోయి నేరేడుపళ్ళు తెచ్చుకు తింటారు. అయితే ఒకరోజు ఈ ఇద్దరు ముసలివాళ్ళుకూడా నేరేడుపళ్ళకని బయలుదేరారు. దానికి గూడెంలో చెంచులు మీరెక్కడికి వస్తారు గాని-మేము తలో పిడికెడు తెస్తే మీ ఇద్దరు ముసలోళ్ళకి చాలని అంటారు. ఈ దెయ్యం ముసలిది రెండో చెంచు ముసలిదాన్ని రెచ్చగొట్టి, వాళ్ళు తెచ్చే వగరుకాయలు మనకెందుకు-మనమే పోయి పెద్దపెద్ద మంచికాయలు తిని ఇంటికి తెచ్చుకుందామని రెచ్చగొడుతుంది. దానికి చెంచు ముసలిది సరే పోదాం అనుకుంటూ చెరొక జల్లిగంప(పెద్దతట్ట) తలపై పెట్టుకొని నేరేడుకాలువకు పోయారు.

అక్కడ కుర్రాళ్ళంతా చెట్టుఎక్కి నేరేడుకొమ్మలు పట్టి పండ్లు ఊపుతుంటే మిగిలిన వారందరూ ఏరుకొని బుట్టకేసుకుంటారు. అందరూ అలా చేస్తుంటే దెయ్యం ముసలిది మాత్రం పళ్ళన్నీ బొక్కుతూ ఉంది. బుట్టకేరుకోదు. ఏరుకోవడం-బొక్కుడం ఎప్పటికి గంపనిండడం లేదు. మిగిలిన వారంతా నేరేడుపళ్ళతో జల్లిగంపలను నింపుకొని ఇళ్ళకు తిరుగుముఖం పడతారు. ఈ ముసలిదాని గంప నిండలేదు. దానితో యువకులు, సరే! గంప నింపుకొని ముసలోళ్ళిద్దరూ కలిసిరండని వెళ్ళిపోతారు. చెంచు ముసలిది తను ఏరుకున్న గంపలో పళ్ళనుకూడా దెయ్యం ముసలిదాని గంపలో పోసి, మళ్ళీ పళ్ళుఏరుకొని గంప నింపుకున్నది. కాని దెయ్యం ముసలిది మాత్రం గంపలోని పళ్ళన్నీ బొక్కుతుంది. గూడెంకు బయలుదేరిన చెంచులంతా గూడెం చేరుకుని ఉంటారనే సమయంలో దెయ్యం ముసలిది బాగా తిని ఇక 'పోదాం పద'మని చెంచు ముసలిని తిరుగుముఖం పట్టిస్తుంది. దారిలో దెయ్యంముసలిది దాహం వేస్తుందని బాగా నటిస్తుంది.

చెంచుముసలిది దగ్గరలోని ఒక బండమీద ఉన్న 'దొస'లో నీళ్ళు బురదకాకుండా వంగితాగుతుంటే, దెయ్యం ముసలిది పెద్దబండ

తీసుకొని చెంచు ముసలామె నెత్తిమీద కొట్టి చంపుతుంది. బండదెబ్బకు నెత్తి పచ్చడిగా అయ్యి మెదడు బయటకు చిమ్ముతుంది. వెంటనే దెయ్యం ముసలిది వంగి ఆనవాలు లేకుండా రక్తంమరకలు లేకుండా నాకి, దోనలో మొత్తం నీళ్ళుతాగి, మెదడుకూడా నాకి, బుట్టలో నేరేడుపళ్ళు సగం బొక్కి, ముసలమ్మశవాన్ని మడిచిపెట్టి గంపలో పెట్టుకొని పైన నేరేడుపళ్ళు వేసుకుని ఇంటికి బయలుదేరింది.

చీకటిపడే సమయానికి ఇంటికి చేరుకుంది. గూడెంలో వాళ్ళు మా ముసలిది ఏదని అడిగారు. ముందుగానే బయలుదేరి వచ్చేసింది అని చెప్పింది. దాంతో కొంతమంది యువకులు అడవికి వెళ్ళి వెతికి చుట్టుప్రక్కలెక్కడా కనబడలేదని తిరిగివస్తారు. సరేపొద్దునపోయి వెదికి రండని పెద్దమనిషి చెప్పాడు. వెన్నెలరోజులు కాబట్టి చెంచుపిల్లలు వెన్నెలో 'సిరిపెంటలు' ఆడుకుంటున్నారు. దెయ్యంముసలిది పెద్దమంట పెట్టి చెంచు ముసలిదాని శవాన్ని గంపనుండి బయటకు తీసి మంటలో పడేసింది. కమురు వాసన కొడుతుండటంతో మిగిలినవాళ్ళు ఈ ముసలిదానికి ఉడుములెక్కడ దొరికినాయి కాల్చుకుంటుందని పోయి తడకలకంతలనుండి కుర్రాళ్ళు చూశారు. చూసిపోయి పెద్దలకు చెబుతారు. పెద్దోళ్ళు రావటం చూసిన ముసలిది శవాన్ని మంటలనుండి తీసి దూరంగా మూలకు విసరికొట్టింది. అలా విసరినప్పుడు శవానికి అంటుకున్న నిప్పులు ఇల్లంతా రాలాయి. ఏంటి ఇల్లంతా మంటయింది. అని పెద్దలు దెయ్యం ముసలమ్మని అడిగారు. దానికి ఆమె, చలిచీమలున్నాయి. అందుకని నిప్పులు పోశాను అంటుంది. (చెంచులు- చలిచీమలు వస్తే నిప్పులుపోస్తారు - ఆ వేడికి చీమలు లోపలకుపోతాయి) ఇల్లంతా చలిచీమలే ఉన్నాయి. ఈ ముసలిది రాలేదు. ఎక్కడికి పోయిందో నన్నొక్కదాన్నే వదిలేసి పోయింది అని తిట్టుకుంటూ చెప్పింది. ఐనా పెద్దలకు అనుమానంవచ్చి చాటుగా తడికల కంతలనుండి చూసేసరికి ముసలిదాని మాంసం తినడం కనిపించింది.

తలోదిక్కుకు పోయిన చెంచులు : పెద్దలంతా వెళ్ళి కూర్చొని సమావేశమై 'ఇది మనదేవుడు చంపిన దాని పెండ్లాం! ఇది మనల్నందరిని నాశనం చేస్తుంది'. అని అందరం ఇక్కడినుండి వెళ్ళిపోదాం, అని నిర్ణయించుకొని, వాగులు, కొండలు, చెలమలు చొప్పున పంచుకొని అందరూ ఆయా ప్రాంతాలకు వెళ్లి రాత్రికి తలదాచుకున్నారు. వీరు తలో దిక్కుకు వెళ్ళేటప్పుడు, ఆవులను, బర్రెలను తోలుకెళితే ఆ శబ్దానికి దెయ్యం గుర్తుపడుతుందని వీటన్నింటినీ వదలి వెళ్ళిపోతారు. నేరేడుచెట్టుతొర్రలో గూడెంపెద్ద, అతనిభార్య తలదాచుకుంటారు. తెల్లవారింది. పొద్దెక్కింది. మధ్యాహ్నం అయింది. కాని గూడెంలో ఎవరూ కనబడలేమిటబాబ్బ అనుకుంటూ బయటకు వచ్చి ఏమర్రా! ఎవరూ ఒక్కరూ బయటకు రాలేదు. ఏమైంది మీకు అంటూ ముసలిది ఊరంతా కలియదిరిగి ఇల్లిల్లా వెదికితే అన్నీ ఖాళీగా ఉంటాయి. పెద్దమనిషి గుడిశకు పోతే అతడుకూడా లేదు. అప్పుడు రాకాసి ముసలిది 'సువ్వుల గుండు' (కారం సూరుకొనే రాయి) తీసుకొని వాసన పట్టి వీళ్ళెక్కడికి పోయారో దారి చూపించమని ముక్కునపట్టి వదులుతుంది. ఆ గుండు దొర్లుకుంటూ దొర్లుకుంటూ పోయి నేరేడుకాలువకు వెళ్ళి నేరేడుచెట్టుదగ్గర ఆగుతుంది. చెంచుపెద్ద తొర్రలోంచి రాకాసిని తొంగి చూశాడు. రాకాసికూడా వీళ్ళను చూసి ఇక్కడ దాక్కున్నారా! అనుకొని మొండి కొడవలి పట్టి నేరేడుచెట్టు నరకడం మొదలుపెట్టింది.

ఇదేంబుద్ధి : ఆ ముసలిరాకాసి నేరేడుచెట్టు మొదలు ఒకపక్క కొంత సరికి, అవతల పక్కకు వెళ్ళి అటునుండి నరుకుతుంటుంది. ఈ చెంచురావగాడు చెట్టుకు ఇవతల సరికిన స్థానంలో తన మంత్రశక్తితో కండపుట్టిస్తాడు. అటు సరికి ఇటు వస్తుంది. అటు కండ పుట్టిస్తాడు. అలా రాకాసి, అటూ ఇటూ, సరికి సరికి ఆయాసపడి రొప్పుతూ వంటిమీదున్న వస్త్రం ఊడి కిందపడి మూర్ఛపోతుంది. నగ్నంగా పడిఉన్న రాకాసిని చూసి రావగానికి కోరిక పుడుతుంది. తన భార్యతో చెబుతాడు. ఆమె నీకు 'ఇదేంబుద్ధి' అని తిడుతుంది. రావగాడు మాత్రం ముసలిదాన్ని గీములాడుకొని (బతిమిలాడుకొని) తుమ్మెదరూపంలో మారి తన మంత్రశక్తితో రాకాసితో కోరిక తీర్చుకుంటాడు. తరువాత తొర్రలోకి వెళ్ళి భార్యతో కొండల్లోకి పారిపోతారు. గడియల్లో రాకాసి గర్భం దాల్చుతుంది. రాకాసి గర్భంలో ఉన్న కొడుకు నేను ఎక్కడినుండి బయటకు రావాలమ్మా అని అడుగుతాడు. మీనాన్న ఈ దారికి వెళ్ళినాడు పో! అని రాకాసి చనిపోతుంది. ఈ పిల్లరాకాసిలేచి నాన్నో... నాన్నో... అనుకుంటూ తల్లి చూపించిన దారి వెంట పోతుంటుంది..

గజ్జెలకొండరాకాసి - బుడమరాకాసులు : కొండల్లోకి పారిపోయిన గూడెంపెద్ద (రావగాడు) సరిలో ఉంటున్నాడు. కొడుకు కేకలను గుర్తుపట్టి, అభిమానపడతాడు. భార్య మాత్రం 'దయ్యమది, మనల్ని తినిపోతాది, దగ్గరకు రానీయొద్దు' అని చెబుతుంది. ఎంతైనా కొడుకు కదా అనే అభిమానంతో పెద రావగాడు తాడు వేస్తాడు. మొత్తంమీద కొడుకుని పైకి తీసుకొని తల్లి క్షేమసమాచారం తెలుసుకొని 'కొడకా! మాదగ్గర కుదరదు, నీకు నాకు చాలాదూరం, సువ్వుపోయి గజ్జెలకొండ పట్టుకొని అక్కడ ఉన్న బుడమరాకాసులను ఏలుకో'

అని చెప్పాడు. పిల్లరాక్షసుడు అలాగేనని గజ్జెలకొండకు పోయి బుడమరాకాసులను ఏలుకుంటూ గజ్జెలకొండ రాకాసిగా ప్రసిద్ధికెక్కాడు.

గజ్జెలకొండ పట్నం : శ్రీశైలానికి అతి దగ్గరలో గజ్జెలకొండ ఉంది. ఈ కొండలో గుహను ఏర్పాటు చేసుకొని ఆ రాకాసి తన సైన్యమైన ‘బుడమ రాకాసుల’తో కలసి ఉండేది. ఈ రాకాసి ప్రతిరోజు వేటకు రాత్రి 12 గంటలకు పోయి తెల్లారుజాము నాలుగుగంటలకల్లా ఆహారం సేకరించుకొని తిరిగి తనగుహకు చేరుకునేది. ఇది వేటకు పోయేటప్పుడు ఆకాశానికి పెరుగుతుంది. అలాపెరిగిన తరువాత దానికన్ను ఎక్కడవరకు కనపడుతుందో అక్కడివరకు చూసి, మనుషులు ఏ పక్కన ఉన్నారో చూసుకొని ఆహారంకొరకు ఏ ప్రక్కకు పోవాలో ఆలోచించి ఆ ప్రక్కకు పెద్దగంత (పెద్దగంప) తీసుకొని ఆహారసేకరణకు బయలు దేరుతుంది.

ఈ ‘గజ్జెలకొండ’ రాకాసి వేటసమయంలో ఏ జంతువు, పశువు కనిపిస్తే వాటినిచంపి గంపలో వేసుకొని తెల్లవారుజాముకల్లా గజ్జెలకొండకు చేరుకునేది. సేకరించిన ఆహారం “బుడమ రాకాసులకు” ఇచ్చి పడుకునేది. బుడమరాకాసులు వాటిని వంటచేసి గజ్జెలకొండ రాకాసిని భోజనంకోసం లేపుతాయి. అలాలేచిన గజ్జెలకొండరాకాసి గంగకు పోయి స్నానం చేసి వచ్చి భోజనం ఆరగిస్తాడు. ఈ విధంగా రోజూ జరుగుతుండేది, అయితే ఒకరోజు ఆహారసేకరణకు పాలుట్లకు పోయింది. అక్కడ బాగా ఆలస్యం అవడంవల్ల తిరిగివచ్చేటప్పుడు సూక్ష్మరూపంలో గజ్జెలకొండ చేరే సమయంలో ‘మేకల బండ’లో పెద్దదిబ్బదగ్గర పిల్లలు ‘సిరిపెంటలు’ ఆడుకుంటున్నారు. ఆటాడుకుంటున్నవారిలో ఒకపిల్ల చాలాఅందంగా కనిపించింది. ఆ పాపను చూసుకుంటూ గజ్జెలకొండగుహకు పోయింది.

చెంచుపిల్లను తీసుకుపోయిన రాకాసి : తెచ్చిన పశుమాంసాన్ని బుడమ రాకాసులకిచ్చింది. బుడమరాకాసులు వంటచేసి అన్నం ఒక పెద్దముద్దగాను, మాంసాన్ని మరొక పెద్దముద్ద గాను చేసి గజ్జెలకొండ రాకాసిని నిద్రలేపుతారు. ఈ రాకాసి దగ్గర కోనేటిలో (గంగలో) స్నానంచేసి వచ్చి మంచంపై కూర్చొని తిన్నది. అలా భోంచేసి పడుకునే సమయంలో ఈ ‘చెంచుపిల్ల’ ‘యాది’ కొచ్చింది (గుర్తు కొచ్చింది) వెంటనేలేచి సూక్ష్మరూపంలో బయలుదేరి మేకలబండ చెంచుపెంటకు (శ్రీశైలం దేవస్థానం పక్కనేగల చెంచుపెంట) వస్తూ పెద్దరూపం చేసుకొని గోవురంలాగ ఎదిగి భయంకరంగా మేకలబండ చేరుకుంది. ఆ రూపాన్ని చూసి చెంచులు భయపడ్డారు. వెంటనే దానికి చెంచులు నమస్కారం చేశారు. నమస్కరించి ‘ఏంస్వామి ఏంకత, ఎందుకొచ్చినావు’ అని అడిగినారు. అందుకు రాకాసి ‘మీకాడ ఒకపాప ఉంది ఆ పాపను నేను తీసుకుపోయి పెంచుతాను అప్పగించండిరా!’ అని అంది.

ఆ పాపకు చిన్నతనంలో తండ్రి చనిపోవడంతో తల్లి అన్నీ తానే అయి పెంచుతున్నది. ఈ రాకాసి మాటలువిన్న ఆ పిల్లతల్లి వెంటనే ఇంటికెళ్ళి భయంతో, ఆ పాపకు మసిపూసి గంపకింద దాచిపెట్టింది. పిల్లలందరినీ తీసుకురండి పోయి అని గజ్జెలకొండరాకాసి ఆజ్ఞాపించింది. వెంటనే చెంచుపెద్దలు పిల్లలందరినీ పిలచుకువచ్చారు. సన్నపిల్లలు (చిన్నపిల్లలు)నుండి వయస్సు పిల్లలవరకు పిలుచుకొచ్చి, నీకు ఏ పిల్లకావాలో తీసుకుపో అన్నారు. కానీ ఆ రాకాసికి నచ్చినపిల్ల వీళ్ళల్లోలేదు. ఫలానా ఇంట్లో గంపకింద వాళ్ళమ్మ దాపెట్టింది. పోయి తీసుకురండి అనగానే చెంచుపెద్దలు వెళ్లి ఆ పిల్లను తెచ్చారు. ఆ పిల్లను తీసుకొని భుజంపై పెట్టుకొని సూక్ష్మరూపంలో దూదిలామారి గజ్జెల కొండకు తీసుకుపోయి పెట్టుకుంది. అలా తీసుకుపోయిన ఆ పాపకు పది సంవత్సరాలు ఉంటాయి. అలా కాలం గడుస్తుండగా పిల్ల ఏంకోరితే అది రాక్షసుడు తెచ్చేది. ఆ పిల్ల రజస్వల అయింది. ఆ పిల్ల రోజూ గంగకుపోయి వెండిబిందెతో నీళ్ళుతెచ్చి వంట చేసుకొని తింటూ తన పనులు చేసుకుంటూ పెరుగుతోంది.

అయితే ఆ పిల్లకు ఒక మేనమామ ఉన్నాడు. పిల్లనాయన బ్రతికిఉండగానే పిల్లవాడి అక్కను వీడు చేసుకున్నాడు. కాబట్టి, పిల్ల పుట్టితే ఆ పిల్లవాడికియ్యాలని ముందుగానే మాట్లాడుకున్నారు. ఈ విషయం పిల్లగాడికికూడా తెలుసు.

అమ్మలపందెం : ఒకరోజు ముగ్గురుపిల్లలు పశువులను మేపుకు తోలుకుపోయారు. పశువులు మేస్తుండగా ఖాళీగాఉన్న పిల్లగాళ్ళు అప్పట్లో ‘అమ్మలపందెం’ ఆడేవారు. ఈ పందెంలో నెగ్గిన పిల్లగాడికి మిగిలినవారు తమ అంబులను ఇచ్చివేయాలి. పందెంలో ఒక సన్న మొలక పెడతారు. దాన్ని దూరంగా ఉండికొట్టాలి. ఆ మొలకకు రెండుఅంబులు కొడితే వాడు గెలిచినట్లు. అప్పుడు ఎదుటివాడు ఒక అంబు ఇవ్వాలి. అలా అంబులైపోతే దబ్బును కూడా గెలుచుకుంటూ, ఓడుకుంటావుంటారు. అంబుల పోటీలో ఓడిపోయిన ఆ ఇద్దరుపిల్లలు ‘మనం అంబు దబ్బులులేకుండా ఇంటికి వెళితే పెద్దోళ్ళు కొడతారు. వీడు ఒక్కడే! మనం ఇద్దరం కదా! కాబట్టి వీడ్ని తన్ని, అంబుదబ్బులు గుంజుకు పోదామ’ని ఆలోచన చేశారు. అలా ఆలోచించి పిల్ల మేనమామను ఇద్దరుకలిసి కొట్టడం మొదలు పెట్టారు. ఆ

పిల్లగాడు ఎదురు తిరిగి వీరిద్దర్ని చిత్తుగా కొట్టాడు.

మరదలుకోసం రావగాని ప్రయాణం : అప్పుడు వాళ్ళిద్దరూ ఏడుస్తూ 'నీ పెళ్లాన్ని రాకాసి ఎత్తుకుపోయింది. తెచ్చుకో పోరా!' అని ఎగతాళి చేశారు. తోటిపిల్లలు అలా అనగానే నిజమేనా? అని ఆశ్చర్యంగా అడిగాడు. దానికి వారు 'అవును నిజం' కావలిస్తే మీ అమ్మనడుగు అని చెప్పారు. 'అమ్మలపందెం'లో గెలిచిన అంబు, దబ్బలను వారికి తిరిగి ఇచ్చేసి బర్రెగొడ్లను ఇంటికి తోలుకువచ్చాడు. ఇంటికొచ్చిన వీడికి అమ్మ 'బట్టగర్మ అన్నం' పెట్టినప్పుడు నేను తినను అని మొండికేసి తల్లిచేత జరిగినసంగతి చెప్పించుకున్నాడు. విషయం తెలుసుకున్న కొడుకు, 'అమ్మా ఐతే రేపు ఉదయం వేకువజామున నాకు ప్రయాణం. నాకు అంత పెరుగన్నం సద్దికట్టివ్వు. నేను వెళ్ళిపోతాను' అన్నాడు. ఎక్కడికి పోతావురా నాయనా అంటే, నేను వెళ్ళి బ్రహ్మరాక్షసి అంతు తేలుస్తాను. నా భార్యను విడిపించుకొస్తానన్నాడు. 'నువ్వుపోతే, కొడకా నిన్ను చంపేస్తాది' అని తల్లి భయంతో ఏడవటం మొదలు పెట్టింది. 'నేనుపోయి తేల్చుకొస్తానమ్మా' అని తల్లిని ఒప్పించాడు.

మేకలబండనుండి ప్రయాణమై ఏడుమైళ్ళదూరం నడిచి గంగకుచేరుకొని ఒక చెట్టుకింద పడుకున్నాడు. సాయంత్రం మళ్ళీలేచాడు అక్కమహాదేవిగుహకు చేరి అక్కడే పడుకున్నాడు. ఉదయం లేచేసరికి అక్కడ కింద ఒకఋషి స్నానంచేసి సూర్యునికి నమస్కారంచేసి తపస్సులో కూర్చున్నాడు. ఆయన తపస్సు పూర్తయిలేచేవరకు కూర్చొని, ఋషి తపస్సునుండి లేచి అటు ఇటూ చూసేవరకు వచ్చి ఋషి కాళ్ళు పట్టుకున్నాడు.

దానికి ఋషి ఏం! నాయనా ఏమిటి సంగతి చెప్పు చూస్తాను అన్నాడు. నాకు సాయం చేస్తానని, నా పని నెరవేర్చుతానని మాట ఇస్తేనే కాళ్ళు వదులుతానని చెప్పాడు చెంచు. ఋషి చేసేదిలేక సరేనన్నాక చెంచు కాళ్ళువదలిలేచి, మూడుచుట్లు ఋషి చుట్టూ తిరిగి నమస్కారంచేసి జరిగినసంగతి వివరంగా చెప్పాడు. అయితే ఋషి, నువ్వు నాదగ్గర 12 సంవత్సరాలు సేవలుచేస్తే నీ పని నెరవేరుతుందని చెప్పాడు. దానికి చెంచు సరేనన్నాడు. ఋషి మంత్రశక్తితో ఒక ఫూలతోటను సృష్టించి 'దీంట్లోకెళ్ళి నువ్వు 12 సంవత్సరములు ఉదయాన్నేలేచి స్నానంచేసి, నీళ్ళు పోయ్యడమే నీవు చెయాల్సినపని' అని చెప్పాడు సరేనని ఒప్పుకున్నాడు చెంచు. అలా చెంచు ఆరునెలలు స్వామిచెప్పిన విధంగా నీళ్ళుపోశాడు. చెంచు పట్టుదలచూసిన మునీంద్రుడు వీడికార్యం నెరవేర్చాలని విద్యచెప్పడం మొదలుపెట్టాడు. తరువాత బ్రహ్మరాక్షసుడ్ని సంహరించడానికి కొన్ని అంబులను మంత్రించి ఇచ్చాడు.

రావగాని దబ్బలు : ఒక అమ్మ మంత్రించికొడితే రాక్షసునిచంపి పాలసంద్రంలోకి పోయి మరలావచ్చి అమ్మలపొదిలో ఉండాలని, భూతపిశాచాలన్నింటికి సంబంధించిన విద్య నేర్పినాడు. 'విద్య' పూర్తియైన తర్వాత, నాయనా! నీ విద్య అయిపోయింది. ఈ రోజెళ్ళి నువ్వు దబ్బకొట్టుకురా, 'పచ్చపెండ', 'ఎర్రపెండ'ల్లోకి పోయి ఎర్రపెండ కొట్టుకురా అని చెప్పాడు. చెంచు అలాగే కొట్టుకొచ్చాడు. ఎర్రపెండ దబ్బుచేసి కట్టి, పచ్చపెండ సన్నపేడుచేసి నరంకట్టి ఒక్కసారిలాగివదిలితే 'జన్'మని శబ్దంవచ్చింది. ఆ శబ్దానికి, అక్కడ గుహలో బ్రహ్మరాక్షసి ఒక్క జలదరించింది. అకస్మాత్తుగా వీపుమీద ఎవరో కొట్టినట్లు ఉలిక్కిపడి, ఇక నాపని అయిపోయిందనుకుని అదిరిపడ్డది. ఇంకా రెండు రోజులుండి మంత్రవిద్య నేర్చి కొండనెక్కి ఇటుపో, ముందు లింగభేరి, మేడిమలకల మీదుగా ఇర్రపెంట, మద్దిపెంట మీదుగా ఉన్నవారంతా నీ సైన్యమే. మేడిమలకలలో 'బుడమ రాకాసులు' ఉన్నారు. ముందుగా అక్కడికి వెళ్ళి వాటిని నాశనంచేసిన తర్వాత గంగలోకిపోయి స్నానంచేసి ఒడ్డున నిద్రపోమని ఋషి చెంచుపిల్లగాడికి ఉపదేశించాడు.

మొసలికట్టను దాటిన రావగాడు : చెంచువాడు బయలుదేరుతున్నప్పుడు ఋషి వాడికి అంగీ, బట్ట, గోచీ, కప్పుకోడానికి తెల్లనివస్త్రం ఇచ్చి వెళ్ళిరమ్మని దీవించి పంపించాడు. వెంటనే చెంచు మేడిమంకలపోయి ఒకరోజు వారిబంధువులు పెట్టింది తిని పడుకున్నాడు. అక్కడనుండి ఈర్లపెంటకు బయలుదేరగా బుడమరాకాసులు ఎదురైనారు. వారినినందరిని ఒకే అంబుతో సంహరించి అలా మెట్టవెంబడి గంగలోకి కిందికి దిగి, స్వామి చెప్పిన విధంగా స్నానంచేసి గంగఒడ్డున నేరేడుచెట్టుకింద ఋషి ఇచ్చిన తెల్లనివస్త్రం కప్పుకొని పడుకున్నాడు. కాసేపటికి చెంచుపిల్ల మెట్లుదిగి వచ్చింది. బిందె తోముకున్నది. స్నానం చేసింది. నీళ్ళు బిందెలోకి పట్టుకునేందుకు బిందెను ముంచింది. వెంటనే చెంచువాడు ఇసుక తీసుకొని, ఆ బిందె ముంచితే మునగకూడదు. లేపితే లేవకూడదు అట్లాగే ఉండిపోవాలని, మంత్రించి వేశాడు. పిల్ల ఆ బిందెను దించితే దిగకుండు, లేపితే లేవకుండు. ఎవరో నాకోసం వచ్చారనుకుంది. నాలుగుప్రక్కల చూసింది. ఎదురుగా

బావ కన్పించాడు. 'బావా! ఈ బిందెత్తుదువురా' అని మూడుసార్లు పిలవగానే బిందె పైకిలేచింది. వెంటనే చెంచు మరలా ఇసుక తీసుకొని మంత్రించి 'అమ్మా! నేను అవతలికి పోదానికి తోవకావాలి' అని గంగమ్మతల్లిని కోరాడు. వెంటనే గంగమ్మతల్లి పోతుమొసలిని, పెంటిమొసలిని ఇచ్చింది. ఈ రెండుమొసళ్ళు ఎదురెదురుగా నోర్లుతెరచి ఉండగా వాటిపై నది (గంగను) దాటాడు. దాటిన తరువాత ఆ మొసళ్ళను అలా వదలకూడదని ఆలోచనచేసి ఇసుక తీసుకొని మంత్రించి రాయి అయిపోగాక అని మంత్రించాడు. వెంటనే ఆ రెండుమొసళ్ళు అలాగే రాయిగా మారిపోయాయి. (మొసళ్ళు రెండూ ఎదురెదురుగా రాయిగా మారి 'మొసలి కట్టగా' పేరొందింది. వేసవికాలంలో గంగను ఈ 'మొసలికట్ట' పై నడిచి దాటవచ్చును) చెంచుపిల్ల తన బావను ఒడ్డున బిందెను దించమన్నది. అతడు దించాడు. విషయం చెప్పి గుహకు తీసుకువెళ్ళమని కోరాడు. నేను స్నానం చేసిపోతేనే పరీక్షచేసి నన్ను వాసన చూస్తాడు అని బావని పట్టుకొని ఏడ్చి, నువ్వు వెళ్ళిపో, వద్దని నచ్చచెబుతుంది. అయినా ఇతడు వినడు. బలవంతపెట్టడంతో గుహ సంగతి చెప్పింది. ముఖద్వారానికి కిందికి ఏడుతాపలు(మెట్లు) పెట్టి వాటికింద తాపకొక గంటచొప్పున కట్టాడు. పరాయివాళ్ళువస్తే అట్లా తాపమీద కాలుపెట్టగానే అవి మోగుతాయి అని చెప్పింది.

రాకాసి ఆయువుపట్టు : అంబులను, దబ్బను మంత్రించి చీకటికట్టే చేసి ఈ కట్ట నువ్వు చేత పట్టుకో. రతి వేసి(పూజచేసేటప్పుడు వేసేముగ్గు) మంత్రించి ఇచ్చిన బియ్యం కొంగున కట్టుకో. ఇవేమో నా మీదవెయ్యి అలావేస్తే నేను బల్లిగా మారతాను. నీ బిందెమీద పెట్టి తీసుకుపో. అక్కడకు వెళ్లిన తర్వాత ఈ ఇసుక నామీద వెయ్యి మనిషినితాను అని చెప్పాడు. ఆమె పొరకట్టే(చీకటికట్టే) చేతపట్టుకుని ఈ ఇసుక అలాగే అతనిపై జల్లింది. వెంటనే బల్లిగా అయినాడు. ఆ బల్లిని బిందెపై పెట్టుకుని 'పొరకట్టే' చేతపట్టుకుని గుహకు బయలుదేరింది. గుహకు చేరగానే బ్రహ్మరాక్షసి వాసనపట్టింది. ఏం నరవాసనొస్తోంది అని అడిగింది. నేను మనిషినే కదా. నా వాసనే వస్తుంది అని ఆమె గదికి వెళ్ళిపోయింది. మంత్రించిన ఇసుకవేసి బావని మనిషినిచేసింది. నెయ్యితో వంటచేసి పెట్టింది. ఇద్దరూకలిసి తిన్నారు. అలా పదిరోజులు నిదరచేసి వీణ్ణి ఎలా చంపాలా అని ఆలోచనచేసి భార్యను అడిగాడు. 'వాడికి ఆయువు ఏడ ఉందో కనుక్కోరా' అని, చెంచుపిల్ల ఎన్నివిధాల ప్రయత్నించిన బ్రహ్మరాక్షసుడు ఈ రహస్యం చెప్పలేదు. అప్పుడు రాకాసి దగ్గరకువెళ్ళి ఒకవేళ నువ్వు ఎప్పుడైనా చనిపోతే నువ్వు ఫలనచోట తగిలి చనిపోయావని తెలుస్తుంది. అందుకని అడుగుతున్నా లేకపోతే నాకేంపని" అంది.

రాకాసిని సంహరించిన రావగాడు : అప్పుడు బ్రహ్మరాక్షసి 'నేను స్నానంచేసి ఉక్కుమంచం మీదకూచోని అన్నంముద్ద మాంసంముద్ద చేతిలోపెట్టి చేతులు పైకి లేపుతా అలా లేపినపుడు రెండుసంకలకెత్తినపుడు అంబు తెల్లసంకలో పడి నల్లసంకలోకెళ్ళి పాలసంద్రంలో తానంచేసి వచ్చి అమ్ముపొదిలో ఉండాలి.' శ్రద్ధగా విన్న చెంచుపిల్ల తన గదిలోకి పోయి ఇట్లా జరిగిందని అంతా బావకు చెప్పింది. చెంచువాడు ఒకరోజున ముహూర్తంపెట్టి ఎదురుచూశాడు. ఆ రోజు బ్రహ్మరాక్షసి గొడ్లను కొట్టి తెచ్చింది. మిగిలిన బుడమరాకాసులకిచ్చి ఉక్కుమంచంమీద పడుకుంది. బుడమరాకాసులు వంటచేసి అన్నం మాంసంముద్ద తయారుచేసి బ్రహ్మరాక్షసిని నిద్రలేపారు. రాక్షసివెళ్ళి కోనేటిలో స్నానంచేసి వచ్చి ఉక్కుమంచంమీద కూర్చొని చేతులు చాపింది. ముద్దలు బాగా పైకెత్తినారు. వీడు అంబును తీసి మంత్రించి వదిలాడు. అంబు తెల్లసంకలో పడి నల్లసంకలోకెళ్ళి పాలసంద్రంకు పోయి మునిగి వచ్చి అంబులపొదిలో ఇరికింది. గుహలో మిగిలిన బుడమరాకాసుల సైన్యాన్ని ఒక అంబుతో మంత్రించి ఏసినాడు. మొత్తం చంపి, ఇద్దరు ముసలి బుడమరాకాసులను ఉంచాడు. వీరిని కొండకు పంపి, కట్టెలు తెప్పించి పేర్చి గుట్టగా రాకాసులందరినీ అందులో వేసి నిప్పంటించమని చెప్పాడు. అలా అందరిని దహనంచేసి మరుసటిరోజు దినంచేసి మరలా 11 రోజులకు మళ్ళీ దినంచేశాడు. మిగిలిన ఇద్దరు ముసలి బుడమరాకాసులను పిలిచి మా చెంచోళ్ళని చూసి మీరేమైనా చేసారంటే మిమ్మల్ని ఒక్కళ్ళనికూడా ఉంచకుండా చంపేస్తాను. మా వాళ్ళు పండుకుంటే చూసి వెళ్ళిపోవడమే కాని ఏమి చేయకూడదు. మా గాలి తగిలితే మీరు 12 అమడల దూరంలోఉండాలి. అని చెప్పి ఇక మీ జీవితం ఉన్నంతవరకు, చచ్చేవరకు ఇందులో ఇక్కడే తిరగండి అని ఇక నేను రేపు వెళ్ళిపోతాను అని చెప్పాడు.

శిలమళ్ళిన గజైలపట్నం : మరుసటిరోజు ఉదయం చెంచుపిల్లను మనగూడెంకు పోదామని బయలుదేర మన్నాడు చెంచు. దానికి ఆమె ఇక్కడ అన్నీ ఉన్నాయి. అంతా ఉంది తినడానికి. అక్కడకు పోయి ఏంచేస్తాం ఇద్దరం ఇక్కడే ఉందాం హాయిగా అంది. కానీ చెంచు అలా కాదు నీకు తల్లిఉంది నాకు తల్లిఉంది. వాళ్ళని మనమే చూడాలి కదా. లేకపోతే వాళ్ళు బాధపడతారు. వద్దు పద అని ప్రయాణించేశాడు. ఇద్దరుకలిసి గంగవద్దకి వస్తారు. గంగలో నీళ్ళు తాగుతున్న భర్తతో నేను 'చిక్కిల్లం' (ఈరుబ్బన్ని) మర్చిపోయాను. గుహకు వెళ్ళి

తెచ్చుకుంటాను, నువ్వు ఇక్కడేఉండు అని గుహకు పోయి మంచమెక్కి పడుకుంటుంది. అతడే వస్తాడేలే అనుకుని తిరిగిరాలేదు. చెంచుకూడా ఆమె వస్తుందిలే అని గుహకుపోలేదు. అలా 15 రోజులు గడిచిపోతాయి. అప్పుడు చెంచువాడు గుహలోఉన్న సౌకర్యాల గురించే కదా ఈమె రాకుండా నన్ను మోసంచేస్తూ బాధపెడుతుందని తలచి ఆమెను తీసుకురావాలని గుహకు వెళతాడు. మరలా గంగవరకు వస్తారు. మళ్ళీ ఆమె నా బంగారి ఈరుబ్బున్ని మరచి వచ్చానని మళ్ళీ గుహకు వెళ్ళబోతుంది. దాంతో ఓపిక నశించి విసుగుచెందిన చెంచు ఇసుకతీసుకొని మంత్రించి, పుట్టేటోళ్ళకి పెరిగేటోళ్ళకి గజ్జెలకొండపట్నం అంతా కొండఅయిపోవాలని మంత్రించాడు. భార్యను ఇక వెళ్ళి తెచ్చుకోమని చెప్పాడు. ఆమె తిరిగిచూస్తే అంతా కొండ (రాయి) అయిపోయింది.

పోతురాజు ప్రతిష్ఠ : దాంతో ఆమె నాది తప్పయింది. అక్కడ ఉన్న సంపదలు, ఆహార పదార్థాలు చూసి తప్పుఆలోచన చేశాను. నీ మహిమ నాకు తెలియలేదు క్షమించమని వేడుకొని నీవు ఎక్కడకు రమ్మంటే అక్కడకు వస్తానని బతిమాలుతుంది. ఆ తరువాత గంగలో స్నానంచేసి వెనుకకి తిరిగి అదే కొండమీదుగా ఇవతలకి వచ్చి ఒకగుంపెన చెట్టును అంబుతో నరికి మూడుచెక్కలు చేసి నిలబెట్టాడు. దానికి జీవంపోశాడు. గజ్జెలకొండ పోతురాజును సృష్టించి, పెద్దోడా! మనవాళ్ళను గజ్జెలకొండ రాకాసి ఇలా చేసింది అని జరిగింది చెప్పి ఇంక ఇక్కడ ఇద్దరు ముసలివాళ్ళను ఉంచాను. నువ్వుమాత్రం వీళ్ళు ఏ సమయానికి వెళ్ళి వస్తున్నారో గమనిస్తూ, వాళ్ళని అదుపులోపెట్టమని చెప్పి, ఈ గజ్జెలకొండకు ఇవతల అవతల ప్రాంతం అంతా నీదేనని, పోతురాజును సృష్టించి అక్కడ కొలువుచేశాడు.

గజ్జెలకొండ-ఎల్లగుంతల-మరం-సుండిపెంట-మంతనాల-పోతురాజులు : తరువాత మరికొంతదూరం ఇవతలకి వచ్చాక ఎల్లగుంతలపెంటదగ్గర ఒకరాయిని తీసుకున్నాడు. దాన్ని బొమ్మలాగా చెక్కినాడు. దానికి జీవంపోసి ఎల్లగుంతల పోతురాజును సృష్టించి నిలిపినాడు. అలా నిలిపి, నేను ఇద్దరు ముసలి రాక్షసులను వదిలాను. వాటిని కనిపెట్టడంకొరకు అక్కడ పోతురాజును పెట్టాను. అక్కడినుండి ఇక్కడివరకు నీప్రాంతం. ఈ ప్రాంతంలో ఆ రాకాసులు మనవాళ్ళ జోలికిరాకుండా నీవు చూసుకో ఈ ప్రాంతంలోకి వస్తే నిన్ను కలిసిరావాలి. మరలా తిరిగి వెళ్ళేటపుడు నిన్ను కలిసి వెళ్ళాలని చెప్పి బయలుదేరాడు. అక్కడినుండి బయలుదేరి మరంపెంట వచ్చినాడు (భీమునికొలను పై ఉంది) అక్కడ మరందగ్గర పోతురాజుని నిలబెట్టినాడు. గజ్జెలకొండ పోతురాజు, ఎల్లగుంతల పోతురాజులగురించి చెప్పి అక్కడినుండి ఇక్కడివరకు నీ ప్రాంతం. ఈ ప్రాంతంలోకి ఆ రాకాసులువస్తే నీవు అదుపులో పెట్టమని మనవాళ్ళని కాపాడుతుండమని మరం పోతురాజుని సృష్టించాడు.

ఆ తరువాత 'భీమునికొలను'వచ్చి కొలనులో స్నానంచేసి సుండిపెంటకు వచ్చి సుండిపెంట పోతురాజుని లేపినాడు. సుండిపెంట పోతురాజును నిలబెట్టి జరిగిన విషయం బుడమరాకాసుల ఇద్దరి సంగతి చెప్పి, 'ఇదంతా నీ ప్రాంతం. నీవు కింది పోతురాజువి కాబట్టి -ఆ రాకాసులను కనిపెడుతు ఉండు, మనవాళ్ళని రక్షిస్తూ ఉండు' అని చెప్పినాడు. మన చెంచుల జోలికి వస్తే రాకాసులను చంపేయమని ఆజ్ఞాపిస్తాడు. ఆ తరువాత అక్కడినుండి మంతనాల వెళ్ళి అక్కడ ఒక చెట్టుదగ్గర మంతనాలపోతురాజుని లేపినాడు. ఈ పోతురాజుకు మిగిలిన నలుగురు పోతురాజులగురించి చెప్పి నీవు ఈ ప్రాంతంలో వారిలాగే మనవాళ్ళని కాపాడుతూ రాకాసుల్ని కనిపెట్టుకుని ఉండమని చెప్పాడు. నాకు సమయం అయింది నేను పోవాలి. మనవాళ్ళని జాగ్రత్తగా మీ ఐదుగురు చూసుకోండని చెప్పాడు. సరే అలాగే చూసుకుంటామని మంతనాల పోతురాజు హామీ ఇచ్చాడు.

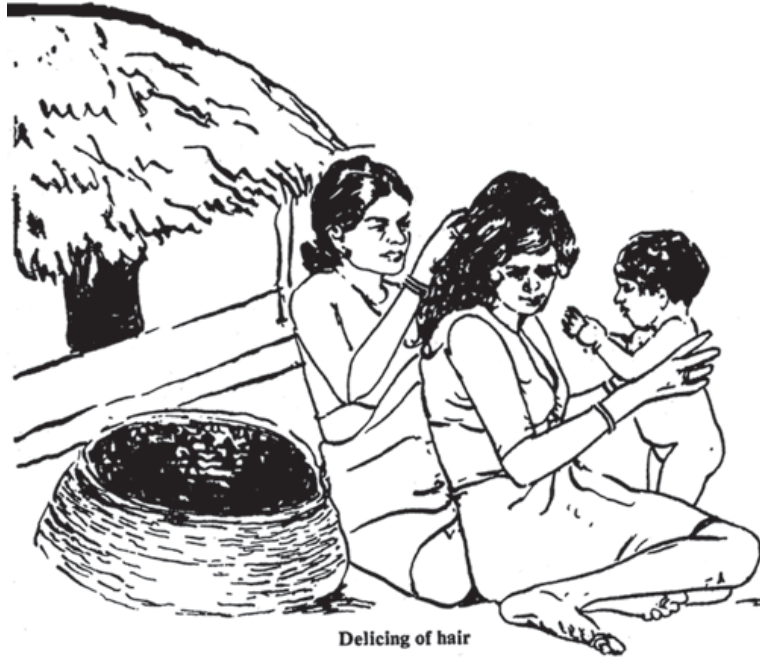
యోగంలోకి పోయిరావగాడు : 'పెద్దాకుకొండ' అని ఒక కొండ ఉంది. దానిమీద రెండురాళ్ళను నిలబెట్టి వాటిని భార్యాభర్తలు అని గుర్తు చేసుకోవాలని చెప్పి అలా కొండగుహలోకి తపస్సుకు వెళ్ళిపోయాడు. చెంచులలోకూడా కొంతమంది దేవుని ఉపదేశం పొందినవారు, ఋషుల మాదిరిగానే బుద్ధ సొరంగాల్లోకివెళ్ళిపోయారని, వారు సామాన్య మానవులకు కనపడకుండా సంచరించుతారని చెంచుల నమ్మకం. ఈ విధంగా చెంచు, గజ్జెలకొండ రాకాసిని అంతంచేసి, గజ్జెలకొండపట్నాన్ని కొండగా మార్చి, ప్రాణాలతో వదిలిన బుడమ రాకాసులనుంచి చెంచులను కాపాడటానికి గజ్జెలకొండ పోతురాజు ఎల్లగుంతల పోతురాజు, మరంపోతురాజు, సుండిపెంటపోతురాజు, మంతనాలపోతు రాజులను సృష్టించి జీవంపోసి, భార్యాభర్తలను పెద్దాకుకొండపై నిలిపి యోగంలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

రావగాడు తనభార్య ప్రసవం సమయంలో అడవిలో అంబుతోకొట్టి నీరుపుట్టించిన ప్రదేశాలను జల్లిగుంతలు అంటారు. ఇవి మేకలబండచుట్టూ చాలా వున్నాయి. రావగాడు గజ్జెలకొండ రాకాసిని చంపడానికి వాడిన దబ్బును రకరకాల పెండలతో (పచ్చ వెదురు,

ఎర్రవెదురు) కట్టారు. కాబట్టి కనిపించే ఇంద్రధనస్సును రావగాని దబ్బగా చెప్పుతారు. చెంచు పెద్దలకు ఇది రావగాని దబ్బగానే తెలుసుగాని ఇంద్రధనస్సు తెలియదు. రావగాడు కణితిపోతునికొట్టి దాన్నికోసి గుండెను బయటకు తీసి, గుండెకాయ, చర్మాన్ని కోసి, చేతిలో పట్టుకుని ఎక్కడికికావాలంటే అక్కడికి తీసుకువెళ్లేవాడు. దీనిని 'రావగాని తోలి' అంటారు. కణితిపోతే కాక నల్లపోతు, దుప్పిపోతులాంటి పెద్దజంతువులను మాత్రమే ఇలాకోసి మోసుకువెళతాడు.

రావగాళ్లలో రకాలు : మహబూబ్ నగర్ జిల్లా లింగాల మండలం అప్పాపురం ప్రాంతాలలో ఆయా ప్రాంతాలను బట్టి పిలుచుకునే రావగాళ్లు.

1. పెద్దరావగాళ్లు	2. చిన్నరావగాళ్లు
3. కాలుడిరావగాళ్లు	4. పొట్టరావగాళ్లు
5. యర్రమల్ల రావడు	6. నల్లమల్ల రావడు
7. పచ్చమల్ల రావడు	8. గుమ్మడిబొక్క రావడు
9. గద్దలసరి రావడు	10. అప్పాపురం రావడు
11. పెచ్చెర్లు రావడు	12. యాదపెంట రావడు
13. మద్దిపెంట రావడు	

Delicing of hair

చెంచు కిరాతార్జునీయం - స్థలపురాణం

శ్రీశైలంవెళ్లే దారిలో సంగిడిగుండాలనుంచి కొద్దిదూరంలోనే తాపలకొండ, దిగితే 'నీరుగంగ' ఉంది. ఇక్కడే శివార్జునులు యుద్ధంచే శారని చెంచుల విశ్వాసం. వారి కథప్రకారం... పంచపాండవులు శ్రీశైలం చేరుకున్నప్పుడు ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్క మఠంలో తపస్సు చేసుకునేవారు. అర్జునుడు తపస్సు చేసిన పాండవులగుడి నీరుగంగ ఒడ్డున ఉంది.

అర్జునుడు అక్కడ ఒక సూదినిగుచ్చి దానిపైన ఒంటికాలితో నిలబడి తపస్సుచేస్తుంటే అతని తపస్సు చెడగొట్టడానికి చెదలు పుట్టుకొచ్చి అవి సూదిని కొరకసాగాయి. వాటి పళ్ళు ఊడేలాగ అర్జునుడు కొట్టాడట. నాటినుంచి చెదలు ఇనుమును మాత్రం కొరకలేక పోతున్నాయి. ఐతే 'ఉన్నపళ్లతో ఏమి కొరికి బతకాలి?' అని అర్జునునితో అవి మొరపెట్టుకోగా, సరే, మెత్తని ఎండుచెట్టు బెరడు, ఇతరకట్టెలను దొలుచుకుని బతకండని చెప్పాడు. (అర్జునుడు ఆవరం ఇవ్వకపోతే అడవిలో పచ్చిచెట్టు, ఇనుమూ మిగిలేది కాదని చెంచులు అంటారు).

సూదిమొనపై తపస్సుచేసే అర్జునుడిని ఆకాశంలోప్రయాణిస్తున్న శివపార్వతులు చూశారు. ముఖ్యంగా పార్వతీదేవి అర్జునుని వీపుమీద పుట్టుమచ్చ(అడకల్ల) చూసి ముచ్చటపడి శివుడిని ఆ మచ్చ చూడమని, తాకమని కోరింది. శివుడు పార్వతిమాటను కాదనలేకపోయాడు. మల్లికార్జునస్వామికుడుకుగా శివుడు, పార్వతి చెంచెతగా, త్రిశూలాది ఆయుధాలు ధనుర్బాణాలుగా, నంది పందిగా మారి దిగివచ్చారు. తుంగగడ్డలు తింటున్న పందిని, శివుడు బాణంతో కొట్టాడు. గుచ్చుకున్న బాణంతో సహా రక్తం ఓడుతూ పాండవుల దగ్గరకొచ్చి రక్షించమంది నందిపంది. నిన్ను కాపాడడం మాతరంకాదు, పోయి అవతల తపస్సుచేస్తున్న అర్జునుడిని అడుగు, అని దారి చూపారు. పంది పరుగుపరుగున ముందు బొర్రలబొర్రదగ్గరకిచేరి అలిసి పడిపోయింది. దూరంగా శివపార్వతులు చెంచులరూపంలో కుక్కలసాయంతో గాయపడ్డ పంది వెంటపడ్డారు. కుక్కలఅరుపులు విన్న పందిలేచి మళ్ళీ పరుగెత్తి, దాహంతో గంగకోసం బయలుదేరి, ముందు అక్కమహాదేవిగుహపక్కగా వెళ్లి, మేడిమల్కాల దారిపట్టి అక్కడ గంగవొడ్డున తపస్సుచేస్తున్న అర్జునుడిదగ్గరకుచేరి, ఎవడో చెంచు బాణంవేశాడు-కాపాడు అంటూ రక్షణకోరింది. 'ఇంత పవిత్రమైన శ్రీశైలంకొండల్లో జీవులని చంపడమా- వీల్లేదు' అనుకొని అర్జునుడు ఆ పందిని గంపకింద దాచాడు.

రక్తంజాడచూసి కుక్కలు, వాటివెనుక శివపార్వతులు వచ్చారు. కుక్కలు వాసనపసిగట్టి అర్జునుడిని చూసి మొరిగాయి. పందిని కొట్టిందినేనే. దాచినపందిని ఇచ్చెయ్యమని అడిగాడు శివుడు 'పందిని వదిలెయ్, నీకు తిండిగింజలు ఇస్తా'నని అర్జునుడు అన్నాడు. చెంచురూపంలోని శివుడు ఒప్పుకోలేదు. ఇద్దరి మాటామాటాపెరిగి గొడవజరిగింది. 'పంది నన్ను రక్షణ అడిగింది ఇస్తానన్నాగనుక నీ దారిన నువ్వుపో' అని అర్జునుడు బెదిరించాడు. 'అసలు నువ్వెవడివి? ఈ ప్రాంతంచెంచులది, చెంచులఅడవి, చెంచుల జంతువులు..... ఎదురుచెప్పడానికి నీవెవరు?' అంటూ చెంచు దంపతులుగావున్న శివపార్వతులు అర్జునుడిని నోటికివచ్చిన తిట్లుతిట్టారు. రెచ్చిపోయిన అర్జునుడు, శివుడు ఒకరిపైఒకరు బాణాలు వేసుకున్నారు. అమ్ములు వ్యర్థమైపోయాయి. ఇద్దరూ కుస్తీపట్టారు. ఒకరిమీద ఒకరుపడ్డారు. అర్జునుని బట్టలుచిరిగి వాలికలయ్యాయి అప్పుడు శివుడు అర్జునుని వీపుమీద పుట్టుమచ్చతాకి 'ఏ నోడిల్'(చూడవోయ్) అని కన్నడభాషలో అనగా పార్వతి అదేభాషలో 'నోడితిని' (ఆ, చూశాను) అన్నది. ఈ సంభాషణను అదనుగాచేసుకుని అర్జునుడు శివుడిని కిందపడేసి పైనకూర్చున్నాడు. వచ్చినపని అయిందిగనుక, ఇక యుద్ధం చాలించే ఉద్దేశంతో శివుడయిన చెంచు, తన కొనగోటితో పైనుంచి తోశాడు. ఆ తోపునకు అర్జునుడు ఆకాశంఎత్తు ఎగిరి ఎండుటాకులా పల్టీలుకొడుతూ కిందకి పడుతున్నాడు. పార్వతి, అర్జునుడు కిందపడకుండా చూడమన్నది. శివుడు వెంటనే గంగను వెడల్పుగా విస్తరించమని అన్నాడు. గంగ విస్తరించింది. అర్జునుడు దబ్బున నీటిలోపడ్డాడు. రొప్పుతూ, తిట్టుకుంటూ ఈది ఒడ్డునచేరిన అర్జునుడికి చెంచుదంపతులు, పంది తమ నిజస్వరూపాలతో దర్శనమిచ్చి ఆశీర్వాదించి ఒకబాణం ఇచ్చి అంతర్ధానం అయ్యాడు.

“శైశవక్రీడా విహార సరణి - చెంచుకొమరులతోడ నుద్దించుకాడు” ...శ్రీకాళహస్తిమహాత్మ్యం

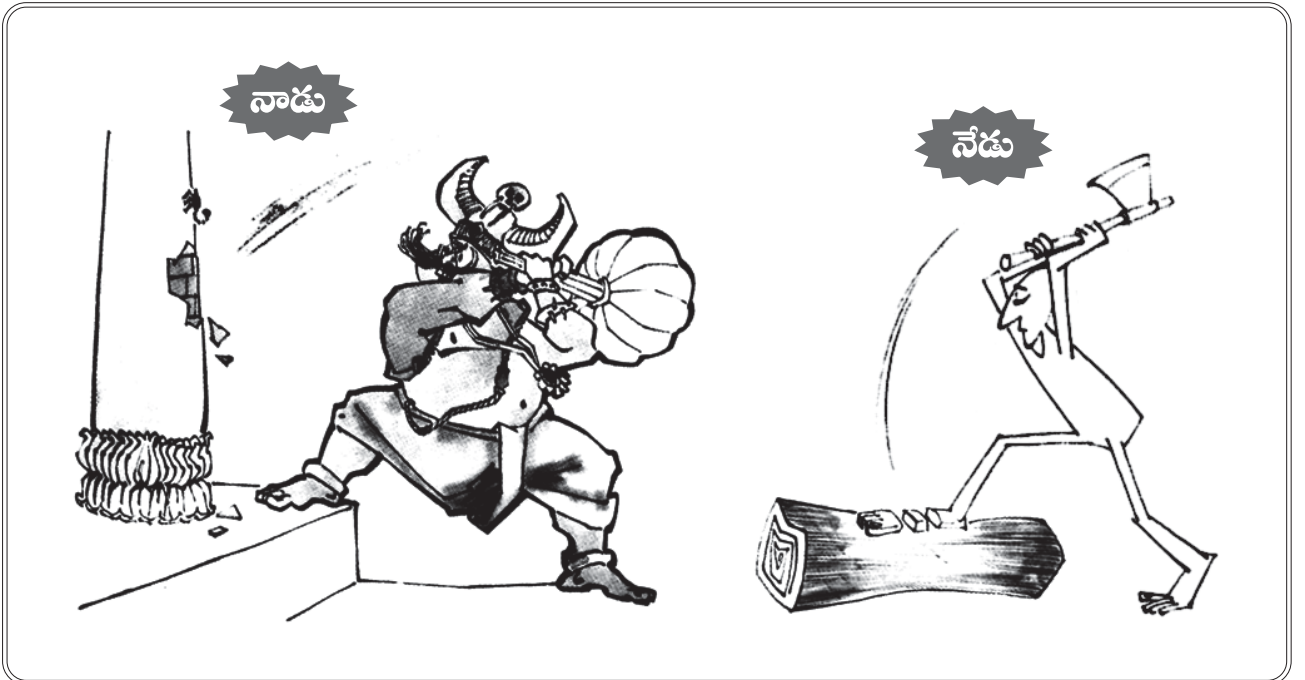
చెంచుల అహోబలపు శ్రీగారిసంహమే

- అన్నమాచార్య

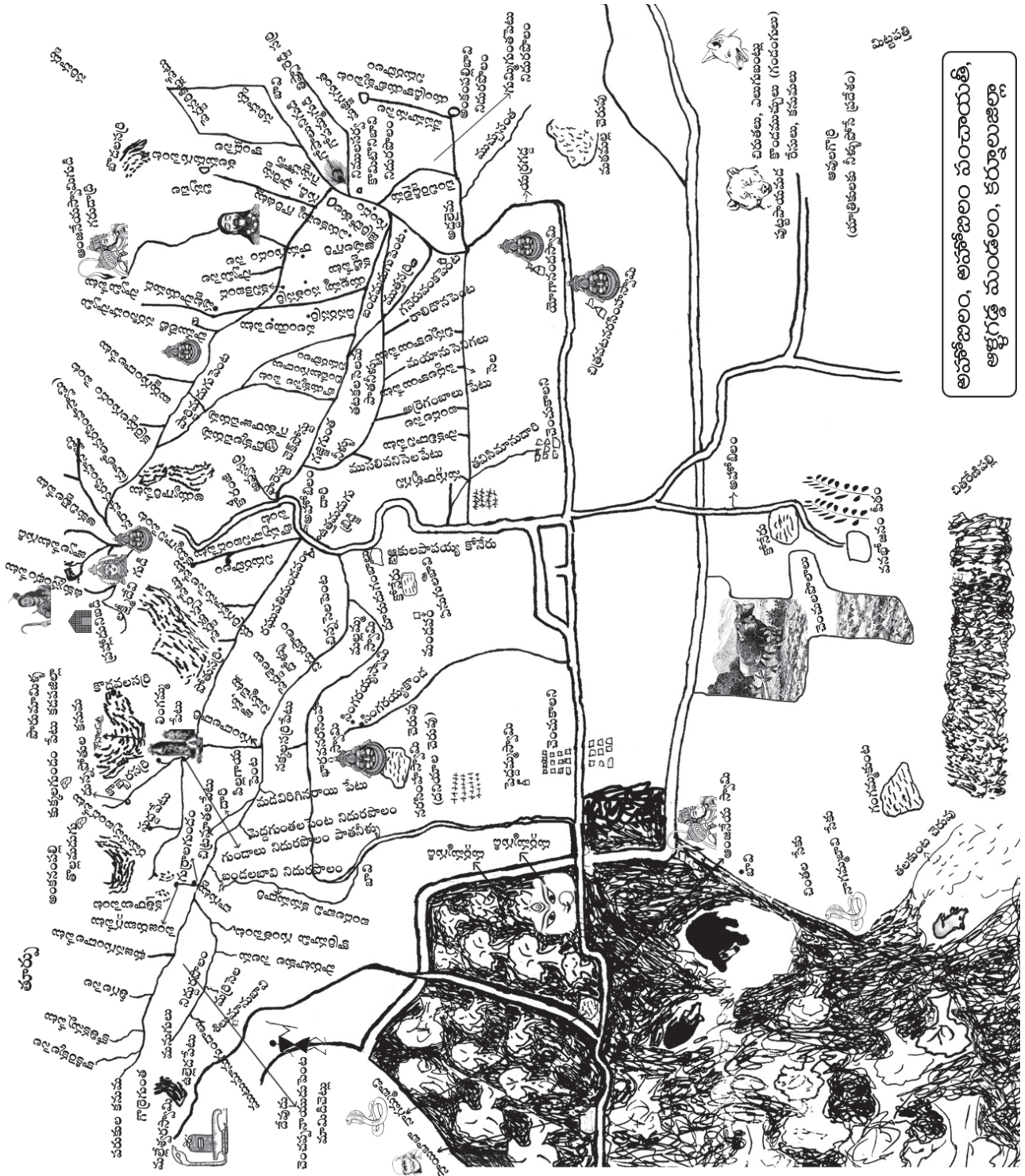
చెంచు అడవిఅంతా గాలిస్తాడు. ఏదోవిధంగా పొట్ట నింపుకుంటాడు. అతనికి నచ్చని తిండిలేదు. వారి అడపడుచు చెంచులక్ష్మిని వైకుంఠానికి తీసికెళ్ళినప్పుడు నరసింహస్వామి 'బంతి'పెట్టాడట. చెంచుపెద్దలుకూడా వచ్చారు. ఇంతలో ఒకఉడుము బంతిమధ్యలోంచి పారిపోతూ చెంచులకంట పడింది. విస్తళ్ళలో భోజనం వదిలేసి చెంచులు దానివెంట బడ్డారు. ఈ ప్రవర్తనకు చెంచులక్ష్మి ఖిన్నురాలైంది. తనవాళ్ళకు అందరివలె మంచిభోజనంతినే అదృష్టం రాసిపెట్టలేదా - అని బాధ పడుతుంది. చెంచు ఆకలితో ఉండడు. అడవిలో అతనికి ఏదో ఒకటి దొరుకుతుంది. అతడు పస్తులుండడు అని చెంచులక్ష్మిని నరసింహస్వామి ఓదారుస్తాడు.

దొంగదారులు - ఆకలిచావులు - అభయారణ్యంపేరిట ఆంక్షలు :

కాని ఐదుజిల్లాలమధ్య అడవి. చుట్టూవేలాది గ్రామాలు ఈఅడవిమీద ఆధారపడి ఉన్నాయి. వీరందరూ 'కనుమకావలి', 'గొల్లలమామూలు', 'దొడ్డిబత్తెం', మిరాసి మామూలు' ఇలా రకరకాలైన మామూళ్ళు అలవాటుచేసి దొంగదారులు తెరచి, అడవిసంతా గుల్లచేశారు. శ్రీశైలం, జలవిద్యుత్ కేంద్రాలకు వెళ్ళడానికి రోడ్డువేయడంతో చెంచులకు యాత్రికులను నడకదారిని తీసుకుపోయే ఆధారంపోయింది. 1978లో పులుల అభయారణ్యంగా ప్రకటించినంతమేర వెదురునరుకు కూలీపనిలేకుండా పోయింది. క్షయవ్యాధితో ఆకలిచావులతో అంతరిస్తున్న 74 తెగలలో ఒకటిగా చెంచులను 1994లో భారత ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. నల్లమల తీవ్రవాదుల-ప్రభుత్వ బలగాల రణరంగంగా మారింది.

అహోబిలం చెంచుగూడెం పరిసరాల పటం

ఉల్లెడ మల్లేశ్వరస్వామి

ఉల్లెడ - దుప్పటి గొడుగుకింద పెళ్ళివారు వెళ్ళడం.

నరసింహస్వామి చెంచులక్ష్మిని పెళ్ళాడడానికి దేవతలతో కలిసి ఉల్లెడ కింద వెళుతుంటే

భవనాశినది ఆ పెళ్ళి చూడడానికి కొండను నరుక్కుంటూపోయింది.

ఆశలేని చెంచోడు

పూర్వకాలంలో మా చెంచులక్ష్మిని నరసింహస్వామి పెండ్లిచేసుకొని, వాని ఊరికి తీసుకొనిపోతాడు. అక్కడికి పోయినంత వాళ్ల పెద్దలని అందరిని పిలిచి ఒకరోజు బువ్వ పెట్టాలనుకున్నాడు. ఒక మంచిరోజు చూసుకొని వాళ్ల చుట్టాలని, దేవతలని అందరిని పిలుచుకున్నాడు. అందరికీ కబురు పంపించినాడు కానీ చెంచోళ్లకు మాత్రము కబురు పంపించలేదు. ఇది తెలిసిన మా అక్క, బావమీద అలిగింది. అందరికీ కబురుచెప్పి కుసాలిమీద ఇంటికి వచ్చిన బావకి, అలిగి ఉన్న అక్క కనిపించింది. అక్క దగ్గరకుపోయి ఏమి అయినదని అడిగినాడు బావ.

అప్పుడు మా అక్క ‘నీవు ఎంత కుల్లోనివి, సూదరోడి బుద్ధులు చూపించుకున్నావు’ అని ఏడిచింది. ‘ఏమి అయినది, ఎందుకు ఏడుస్తున్నావు, కొంచెము నిదానంగా అర్థమయేటట్లు చెప్పు’ అని మెల్లగా అడిగినాడు నరసింహ బావ. ‘నీవు బాపనోన్ని, కోమటోన్ని, ఎలుమోన్ని, రెడ్డిగాల్లని, మంగలోన్ని, కుమ్మరోన్ని ఇట్లా అందరు సూదరోల్లనీ పిలిచినావు. మీ దేవతలనీ పిలుచుకున్నావు. కానీ మా చెంచుపెద్దలను ఎందుకు పిలచలేదు?’ అని అడిగింది అక్క.

అప్పుడు బావగాడు నవ్వి ‘ఓసి పిచ్చిదానా, మీ చెంచులు అడివికి రాజులు, వాళ్ళు ఒకరిమీద ఆదారపడి బతకరు. వాళ్లని పిలిచినా సూదరోళ్ల నడుమన ఉండలేరు. నగుబాట్ల పాలవుతారు. వాళ్లని పిలవకున్నా పిలిచినా ఒకటే’ అన్నాడు. అయినా అక్కకోపం తగ్గలేదు. ‘సరే, మీ ఆడోళ్లు చెప్పితే వినుకోరు. నీ మాట ప్రకారమే కబురు పంపుతాను. నా మనుషుల్ని పంపి, వెంబడి ఉండి తీసుకురమ్మని చెప్తాను’ అన్నాడు బావ.

తర్వాత మాబావ పంపిన రాజబటులు మా చెంచు గూడాలకు వచ్చి ‘మీ కూతురు అల్లుడు పిలుస్తున్నారు’ అని చెప్పినారు. చెంచుపెద్దలు సంతోషంతో కుసాలి పట్టలేక ఆడుకుంటా బయలుదేరినారు. ఆ ఆటలలోనే మాబావగారి ఊరు చేరుకున్నారు. వాళ్లను చూసిన మా చెంచులక్ష్మి ఆనందం పట్టలేకపోయింది. వాళ్లను ఇంట్లోకి తోలుకొనిపోయి, కబుర్లు చెప్పుకున్నాది. బువ్వ తినే పొద్దు అయినది. మా అక్క మా పెద్దోళ్లందరికీ కొత్త బట్టలు కట్టించి భోజనానికి తీసుకెళ్లింది.

మా వాళ్లందరికీ కొత్త పంచెలు కడితే, కొంచేపు కట్టుకున్నంత ‘అబ్బా ఉడక ఉడక, నాచేతకాదురా ఎప్పుడు యిడచాలని ఉందిరా’ అనుకున్నారు. కొందరు ‘మాకు ఒడుగేనా తల్లీ ఆ పంచెలు, మాకు కుదరవు’ అని కట్టుకోలేదు. ఇదంతా నరసింహస్వామి చూసి, ‘వాళ్లని బలవంతం చేయకు, వాళ్ల ఇష్టం వచ్చినట్లు ఉండని’ అని చెప్పినాడు.

భోజనానికి పోయేముందు ‘మామగారూ తృప్తిగా భోజనము చేయండి’ అని చెప్పి, మా వాళ్లందరినీ బంతిలో కూచుండబెట్టినాడు నరసింహస్వామి. మా చెంచుపెద్దలు అందరి నడుమ కూర్చొని ఉన్నారు. విస్తరాకులు వేసి, అన్నము, పప్పు, లడ్లు, నెయ్యి ఇంకా అన్ని తినే పదార్థాలు వడ్డించినారు. ఇంక భోజనం చేదాం అన్నపొద్దుకు ‘ఈ చెంచులు ఏమి చేస్తారో చూదాం’ అనుకొని ఒక ఉడతని వదిలినాడు నరసింహస్వామి. ఏమీ తెలియని మా చెంచుపెద్దలు, అది మాయ అని అనుకోలేదు. ఆ ఉడత ఆడ దుంకి, ఈడ దుంకి, ఆకరికి చెంచుపెద్దల యిస్తరాకుల దగ్గరకు వచ్చి దుంకులాడుచున్నది. మావాళ్లలో ఒకడు లేసి ‘అద్దరా ఉడత’ అన్నాడు. ఒక పెద్దమనిషి ‘అరేయి పరాయి ఊరు, పరాయి స్తలము, ఇది మన పొలంకాదు, బువ్వతినీ లెయండి, ఏమీ కొట్లాటలు పెట్టుకోవద్దు’ అని చెప్పుతునే ఉన్నాడు. అంతలో ఒకడు లేసి ‘దెంగుర ఉడతని’ అంటే, ఇంకొకడు ‘నేలకేసి దక్కురదాన్ని’ అంటే, ‘దబ్బ ఎగతొక్కర’ అంటా అందరూ అంబులు ఎక్కుపెట్టి ఉడత వెంబడి పడినారు.

ఆ అంబులని చూసి, బువ్వమీద ఉన్న జనాలు లేసి తొక్కులాడినారు. ఆ ఉడత, భోజనాలకు కూర్చున్న జనాల మీదిగా ఉరకసాగినది. మా చెంచులు పంచెలు ఊడ పీకుకొని నడుంకు కట్టుకొని ‘తాలురా ఇదెంత లావుదో, దీని తల్లిని దెంగ, దీని తలపండు కొరకాలర’ అంటా యిస్తరాకులు తొక్కుకుంట, ఉడత వెంబడిపడి, అన్నం మీద ఉన్న వాళ్లని అందరినీ తరిమి వేసినారు.

ఈ అల్లర్లు అన్నీ చూసి చెంచులక్ష్మికి కోపము వచ్చి ‘అడవిలో ఉన్నవాళ్లని ఊరలోకి పిలిస్తే ఇట్లనే ఉంటాది. వెళ్లిపొండి

ఇక్కడనుండి' అని మా పెద్దలని చూసి అరిచింది. అందులో ఒక పెద్దమనిషి వచ్చి 'అరేయి మనము చేసినది తప్పురా. ఇంక పదంద్రా, ఈ సూదరోల్ల దగ్గర ఉండకూడదు' అన్నాడు. అందరూ నడుచుకుంటు చెంచులక్ష్మిని తలుచుకుంటు ఇంటిదారి పట్టినారు.

నరసింహస్వామి చెంచులక్ష్మి దగ్గరకు వచ్చి 'అందరూ పోయినారు కానీ మీ వాళ్లు మనకోసం ఏమి తెచ్చినారు' అని అడిగినాడు. మా వాళ్లు తెచ్చిన తేనె, గడ్డలు బావ చేతికి ఇచ్చి 'నీవే తిను అసలు నీకు మా వాళ్లు రావడం ఇష్టంలేదు. అందుకే మాయ ఉడతను పంపించి, వాళ్లను తిండికూడా తిననీకుండా వెళ్లగొట్టినావు' అని మళ్లీ అలిగినాది మా అక్క.

మా బావ చెంచులు తెచ్చిన తేనె, గడ్డలు తినుకుంటూ లక్ష్మిని దగ్గరకు పిలిచి 'వాళ్లు అంటే నాకు ఇష్టం లేకకాదు. వాళ్లంటే నాకు చాలా ఇష్టము. ఆడ, అడివిలో వాళ్లు ఏమి చేస్తారో నీవే చూడు' అని చూపించినాడు. చెంచుపెద్దలు నరసింహస్వామి దగ్గర పడ్డ అవమానంతో, ఆడపిల్ల ఇంటిదగ్గర మనము అల్లరి చేసినాము, అల్లుడు పిల్లను ఏమంటడో ఏమో అనే దిగులుతో తలకాయలు నేలకు యేసుకొని పోతున్నారు.

అప్పుడు వాళ్లలో ఒకడు 'అరేయి ఎంతసేపు దిగులు, అయినదేదో అయినది కానీ, పడుచులు ఇంటిదగ్గర పస్తులు ఉంటారు. ఉడతనో, ఉడుముపిల్లనో, తొడిది(తేనెపట్టు)పిల్లనో దేవులాడుకోని పోదాం అన్నాడు. 'సరే అయితే తలా ఒక పక్కకు పదంద్రీ' అనుకొని చీలిపోయినారు. అందరూ తలా ఒక పక్క దేవులాడుచుండగా, వాళ్ల నడుమనుండి ఒక మనిసి లావుగుడ్ల ఉడుము ఎల్లింది. అందరూ దాని వెంబడి పడినారు. ఆ ఉడుము ఉరికి, ఉరికి ఒక పుట్ట బొక్కలో పడింది.

అందరూ పుట్టచుట్టూ గుమిగూడినారు. నరసింహస్వామి ఇచ్చిన పంచెలను నడుముకు కట్టుకొని, ఒక చిరుమాను బడితెతో పుట్టను తవ్వసాగినారు. ఎంత లోతు తవ్వినా ఉడుము దొరకడం లేదు. తవ్వంగా తవ్వంగా ఆకరికి రెండు బిందలు దొరికినావి, ఉడుము దొరకలేదు. ఆ రెండు బిందలను బయటకు తీసి అందులో ఏముందో అని మూతలు తీసి చూసినారు. వాటినిండా బంగారం బిళ్లలు ఉన్నాయి. 'అరేయి ఇవి బంగారం బిళ్లలురా, కానీ ఇవి గట్టివో తాలువో ఎట్లరా తెలుసుకోవాలి?' అన్నాడు ఒకడు.

'తెలుసుకోవాలంటే వీటిని తూర్పం పట్టాలి. తూర్పం పట్టాలంటే ఎత్తయిన చోటు, గాలి బాగా వచ్చేచోటు కావాలి' చెప్పినాడు ఇంకొకడు. 'అరేయి మన పెద్దసరి మీద అయితే గాలి బాగా వస్తది' అనుకొని అందరూ కలిసి ఆ బిందలను తీసుకొని పెద్దసరి మీదకు పోయి, బంగారు బిళ్లలను తూర్పం పట్టసాగినారు. తూర్పం పట్టింది ఎట్లంటే, బిందలలోని బిళ్లలను ఒడ్డుమీద నిలబడి సరిలోపలికి పోసినారు.

తూకం (బరువు) ఉన్న బిళ్లలు అన్నీ సరిలోపలనుండి, కిందకి లోయలో పడిపోయినావి. ఏవో కొన్ని తాలు బిళ్లలు మాత్రం సరి ఒడ్డున పడినావి. కొన్ని బిళ్లలే మిగిలినావి అనే విచారం లేకుండా, వాటినే ఎత్తుకొని, నీళ్లకు పనికి వస్తావి అని బిందలను ఎత్తుకుని ఇంటికి వెళ్లిపోయినారు చెంచులు. చెంచుపెద్దలు ఆకలిమీద ఇంటికి పోగానే వాళ్ల పెండ్లాలు, ఏమీ తేలేదనిన అనకుండా, గడ్డలు తవ్వీ ఉడకబెట్టి ఇచ్చినారు. అప్పుడు వాళ్లు ఆ గడ్డలు తిని, ఇంట్లోవాళ్లకు తమ బిడ్డ, అల్లుడు, వాళ్ల ఊరి సంగతులు చెప్పుకొంటా సంతోషించినారు.

చెంచులక్ష్మికి ఇదంతా చూపించిన నరసింహస్వామి 'పిచ్చిదానా చెంచోడు అడవికి రాజు, ఒకదానిమీద ఆదారపడి బతకడు. చెంచోడికి ఆశలేదు. అడివితల్లిని నమ్మినంతకాలం వాడికి తిండికి లోటు ఉండదు. ఈ సంగతులూ లోకానికి తెలియాలనే ఈ మాయ చేసినాను' అని చెప్పినాడు. ఆ మాటలకి చెంచులక్ష్మి సంతోషించింది.

మా బావగాడు చెప్పిన మాట నిజము. చెంచోడికి ఆశలేదు. అడివితల్లిని నమ్మినంతకాలము చెంచోడికి తిండికి లోటులేదు. కానీ ఇప్పుడు చెంచోడిని అడవికే దూరం చేస్తున్నారే, ఇంక చెంచోడు బతకడం ఎట్లా?

‘మంచి మంచి ఆడపడుచులు - చెంచువారికిందుకు

పాంచి పాంచి ఓబలేశు - డెత్తుకపోయేటందుకా - ‘యానాది’ వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య

నెమలిగండ్లరంగనాథుడు

ప్రకాశం జిల్లాలో విస్తరించిన నల్లమల అటవీ ప్రాంతమైన గిద్దలూరు సమీపాన ఉన్న ఎల్లుపల్లి గ్రామంలో ఒక జలపాతం ఒడ్డున రంగనాథస్వామి దేవాలయం ఉంది. దీన్ని గుండం రంగనాయకస్వామిగా పిలుస్తారు. ఇక్కడి శ్రీరంగనాథుడికి ప్రతి సంవత్సరం చైత్రపౌర్ణమి నుండి మూడు రోజుల పాటు ఘనంగా తిరునాళ్లు జరుగుతాయి.

పూర్వం చిలుక తల, మానవ దేహాంగల మయూర మహర్షి యొక్క ఘోరతపస్సు కారణంగా శ్రీరంగనాథస్వామి ముందుగా తన నామాలరూపంతో కొండపై దర్శనమిచ్చి తరువాత లక్ష్మీసమేతుడై 'స్వయంభువు'గా ఇక్కడ వెలశాడని స్థలపురాణం. స్వామి వెలసిన ఈ కొండనే శ్రీరంగం కొండగా వ్యవహరిస్తారు. ఈ కొండ పక్కగల గుండ్లకమ్మ నది సమీపంలో మయూర మహర్షి తన గోళ్లు ముక్కుతో ఒక గుండాన్ని తవ్వాడు. అందుకే ఈ గుండాన్ని 'నెమలి గుండం'గా పిలుస్తారు. కాలక్రమంలో సంతాన రహితుడైన చెంచు నాయకుడు తన భార్యసమేతంగా ఇక్కడికి రాగా మయూర మహర్షి ఆ దంపతులను ఐదు శనివారాలపాటు ఇక్కడి స్వామిని అర్చించమని సెలవిస్తాడు. కాగా చివరి శనివారం ఆ దంపతులు స్వామి తమకు ఓ ఫలాన్ని సమర్పించినట్లు కలగంటారు.

తరువాత కొంతకాలానికి చెంచు దంపతులకు చెంచులక్ష్మి జన్మిస్తుంది. అల్లారు ముద్దుగా పెరిగి యుక్తవయస్కురాలైన చెంచులక్ష్మి శ్రీరంగనాథుడిని మాత్రమే పెళ్ళాడతానంటుంది. అందుకోసం నెమలి గుండం వద్దకు చేరి ఘోరతపస్సు చేస్తుంది. కోరమీసాలతో ఉన్న చెంచుయువకుడి రూపంలో శ్రీరంగుడు ఆమె తపోదీక్షను పరీక్షిస్తాడు. దీక్షను మెచ్చి చెంచులక్ష్మి వివాహం చేసుకుంటుంది. కానీ ఈ విషయం తెలుసుకున్న ఆదిలక్ష్మి కోపోద్రిక్తురాలై అలుగుతుంది. దాంతో శ్రీరంగం కొండకు పక్కగా ఉన్న మరోకొండపై శిలారూపంగా మారుతుంది. ఈ కారణంగానే ఆ కొండను లక్ష్మమ్మకొండగా, ఆ కొండపై నుండి బొట్లు బొట్లుగా జాలువారే నీటిని లక్ష్మమ్మ కన్నీరుగా చెంచులు పిలుస్తారు. ఈ ప్రాంతంలోని తేనెటీగలను స్వామి సైనికులుగా భావించి, దానికి తగ్గట్టుగానే ఎవరైనా కలుషిత భావనలతో స్వామిని దర్శించినట్లయితే తేనెటీగలు వారిని తీవ్రంగా హింసిస్తాయని చెంచులు నమ్ముతారు.

...తెలుగు గిరిజన మాలిక-1, చెంచు, డా.కె.శ్యామల, ద్రావిడ విశ్వవిద్యాలయం, 2011

Cumbum Taluk: Nemali Gundam Rangaswami Temple is situated in the lonely jungles of the Nallamalas, on the bank of a pool below a waterfall. On the hillside near the waterfall are certain marks said to be the foot-prints of horses and blood drops, the result of a fight between Kartaviryarjuneya and Parasurama.

... A Manual of the Kurnool Dist.

చెంచుమెట్టలు

శ్రీశైల ప్రాంతంలో చెంచులకు శ్రీశైలానికి నాలుగుద్వారాల పరిధిలోగల చెంచులకు 'చెంచుమెట్టలు' అనే ఒక విధమైన పన్ను యాత్రికులనుండి లభించేది. 1956కి ముందు ఒక అణా చొప్పునవుండే ఈ చెంచుమెట్టలు 1956 తర్వాత రెండు అణాలు చొప్పున పెరిగింది. చివరకు 1962-66 మధ్య ఒక క్రమపద్ధతిలో చెంచుమెట్టలు రద్దుచేయడం జరిగింది. 1955-57 మధ్య శ్రీశైలప్రాంతాన్ని చేరేందుకు రోడ్డు నిర్మాణం జరిగి రాకపోకలు ఏర్పడేంతవరకు, వందల సంవత్సరాలుగా శ్రీశైల ఆలయానికి భక్తులు కాలినడకన మాత్రమే చేరుకునేవారు. ఆ విధంగా భక్తులు శ్రీశైలానికి చేరి ఆలయాన్ని దర్శించేందుకు నాలుగు ముఖద్వారాలుగా చెప్పబడే త్రిపురాంతకం, ఉమామహేశ్వరం, సిద్ధేశ్వరం, అలంపురాల నుండి కాలిబాటలుండేవి. చెంచులు ఈ కాలిబాటల వచ్చే భక్తులకు ఎడ్లు, బండ్లు, కావళ్ళు, గొడుగులు, చేతికర్రలు, బెత్తాలు, చెప్పులు, కచ్చుడాలు, కంబళ్ళు, వినకర్రలు, పాత్రలు, గంధాలు, దీపకళికలు, రుద్రాక్షలు, విభూతి, నీటిసంచులు, చేతిసంచులు, మొదలైనవి, ఒకటేమిటి సర్వం, రాత్రనక-పగలనక సమకూర్చేవారు. ఇందుకు ప్రతిఫలంగా యాత్రికులుగా వచ్చే భక్తులుకూడా వీరికి దుస్తులు, వస్తువులు, ఆహారం, డబ్బు, ఇతర బహుమతులను ఇచ్చి ఆదరించేవారు.

ఇవికాక శివరాత్రికి ఒకనెలరోజులముందునుండే చెంచులు శ్రీశైల ఆలయానికిచేరే నాలుగుమార్గాలను బాగుచేసి, గడ్డి గాదం కోసి - కల్పటం ద్వారా సరియైన కాలిబాటలను ఏర్పరచేవారు. శ్రీశైలానికిగల నాలుగుమార్గాలలోను 14 మెట్టలు ఉండేవి. అవి...

1. బైర్లూటిమెట్ట	8. రోళ్ళపెంటమెట్ట
2. పెద్దచెరువుమెట్ట	9. భీమునికొలనుమెట్ట
3. చింతలమెట్ట	10. జంగమిద్దెలమెట్ట
4. పెద్దారుట్లమెట్ట	11. చిన్నారుట్లమెట్ట
5. తెలుగు రాయనిచెరువుమెట్ట	12. మొలచెరువుమెట్ట
6. కప్పలజుకుమెట్ట	13. శిఖరంమెట్ట
7. హాటకేశ్వరంమెట్ట	14. శ్రీశైలంమెట్ట

ప్రతిమెట్టకి ఒక అణా చొప్పున ఆయా మెట్టల మీదుగా వచ్చే యాత్రికులు అక్కడ సీలువేసిన డబ్బాలలో వేసేవారు. వీటిని ఏడాదికి ఒకసారి లెక్కించి 14 మెట్టలకు చెందిన చెంచుకుటుంబాలకి పంచడం జరిగేది. ఆ పంపకంలో గూడెంలోని అన్ని కుటుంబాలకి ఈ గూడెంలోని ఇంటిపేరు/వంశాలకు చెందిన పెద్దలసంఖ్యను లెక్కలోకి తీసుకొనేవారని చెబుతారు. ఈ విధంగా చెంచుమెట్టలు రద్దుచేసి 1964 నుండి 5 సంవత్సరాలపాటు దేవస్థానం ఆదాయంనుండి జిల్లా అటవీశాఖాధికారి ఆ సొమ్మును చెంచులకు పంపిణీచేస్తూ చివరకు పూర్తిగా రద్దుచేయడం జరిగింది.

మల్లార్జునుడు

చెంచుమల్లన్న

చెవిటిమల్లన్న (వృద్ధమల్లార్జునుడు)

సంక్రాంతికి దొంగపెళ్లి - శివరాత్రికి అసలుపెళ్లి

శ్రీశైలఆలయానికి చెందిన పండుగలలో సంక్రాంతి, శివరాత్రి, ఉగాది, దసరా, కార్తీకమాసం (పౌర్ణమి) ముఖ్యమైనవిగా చెప్పవచ్చు. ఒక ఏడాదిలో శ్రీశైలమల్లికార్జున స్వామికి మూడుసార్లు పెళ్లిళ్ళు చేస్తారు. అవి సంక్రాంతి, శివరాత్రి, ఉగాది.

సంక్రాంతి: దొంగపెళ్లి సంక్రాంతిపండుగ రోజున శ్రీశైల మలికార్జునస్వామికి జరిగే పెళ్లిని చెంచులు 'దొంగపెళ్లి' అంటారు. సంక్రాంతినాడు శివుడు ఈ మారుమూల అడవుల్లో నివసించే తమచెంచుకన్యను ఎవరికి తెలియకుండా దొంగపెళ్లి చేసుకున్నాడని- శివరాత్రికి అందరికీ తెలిసేలా అసలైన పెళ్లిచేసుకున్నాడని చెంచువారిలో తరతరాలుగా ఉన్న నమ్మకం. సంక్రాంతిరోజున ఉదయాన ఆత్మకూరుదగ్గర కురుకుండ గ్రామంలోని ఒక బ్రాహ్మణ కుటుంబంనుండి కళ్యాణసామగ్రి అయిన బియ్యం, రెండు బాసికాలు, మంగళసూత్రాలు మొదలగు వస్తువులు గుర్రంమీదపెట్టి నడిపించుకుంటూ తెస్తారు. ఈ తలంబ్రాలకి ఉపయోగించిన బియ్యం 5 పళ్ళు(5 సేర్లు) ఉంటాయి. ధాన్యాన్ని గోరుతో వొలిచి బియ్యంగా చేసినవి ఇవి. వీటితోనే బాసికాలుకూడా తయారు చేస్తారు.

ఈ విధంగా ఆరోజు వివాహసామగ్రితో వచ్చిన గుర్రం, బయలువీరభద్రస్వామి ముందు నిలిపి ఉంచి, చెంచులకి కబురుచేస్తారు. చెంచువారు డప్పులు వాయిస్తూ ఎదురెళ్లి మేకపోతుని బలిఇచ్చి, ఆరక్తంమీదుగా గుర్రాన్ని దాటించి ఆలయానికి తీసుకొని వస్తారు. ఆలయంముందు మరొకసారి మేకపోతుని బలిఇచ్చి, మరలా ఆరక్తంమీదుగా దాటించి గుర్రాన్ని వివాహవస్తువులతో లోనికి తీసుకొని వెళతారు. వివాహ కార్యక్రమం ముగిసేంత వరకు చెంచులు ఉండి తలంబ్రాల బియ్యం తీసుకొని తిరిగి వస్తారు.

కాయకోల(దివిటి)వాళ్ళు

ప్రతిరోజూ ఆలయంలో మూడుపూటలు ఉదయం, మధ్యాహ్నం, సాయంత్రాలలో జరిగే "త్రికాలపూజలు" నిర్వహించేందుకు అమ్మవారి ఆలయానికి బ్రాహ్మణపూజారి, అయ్యవారి ఆలయానికి లింగాయత్ పూజారి ఉండటం సాంప్రదాయం.

ప్రతిరోజు, ప్రతిపూట చెంచులు డప్పులతో, దివిటీలతో పూజారులను వారి ఇంటినుండి తోడ్కొని ఆలయపూజలకి వెళ్ళడం జరుగుతూ ఉండేది. చెంచులలో ఒకరు దివిటీపట్టుకొని ముందునడిస్తే మరొక ఇద్దరు/ముగ్గురు డప్పులు వాయిస్తూ వారితో కలిసి పూజారులు ఆలయ నిత్యపూజలకు తరలి వెళ్ళేవారు. ఈ విధంగా చెంచులలో ప్రత్యేకంగా ఒక కుటుంబంనుండి ఒకరు రోజూ దివిటీ పట్టుకొని వచ్చేవారు. డప్పులు కొట్టేవారుకూడా ఒకటి, రెండు కుటుంబాలనుండి మాత్రమేవచ్చేవారు. ఈవిధంగా దివిటీ పట్టుకొని వచ్చేవారిని కాయకోలవాళ్ళు అని పిలిచేవారు.

దివిటీ తయారీకొరకు చెంచులు-కొరివి చెట్టుకి చెందిన కట్టెముక్కను ఒకచివర కొద్దిగా చీల్చిన మరొక కట్టెలో అమర్చి దానిని వెలిగించి తెచ్చేవారు. ఈవిధంగా ఎలాంటి తైలంగాని తైలంలో ముంచిన వస్త్రాన్నిగాని ఉపయోగించకుండా కేవలం అడవిలో లభించే ఆ కట్టెముక్కను మాత్రమే ఉపయోగించేవారు. అప్పుడే కొట్టితెచ్చిన పచ్చికట్టెముక్కకూడా నిప్పు తగిలితే వెంటనే అంటుకొని మండేది.

ఈవిధంగా చెంచు కుటుంబాలనుండి సాంప్రదాయంగా వచ్చే కాయకోలవాడు, డప్పువారు లేకుండా పూజారులు ఏనాడూ నిత్యపూజలకి వెళ్ళేవారు కాదు.

మల్లన్నకు చెంచులసేవలు

కళ్యాణసేవ : శ్రీశైలమల్లికార్జునికి జరిగే కళ్యాణసేవలో సంక్రాంతి మూడురోజులు, శివరాత్రి అయిదురోజులు, ఉగాది రెండురోజులు, దసరా తొమ్మిదిరోజులు నంది, కైలాస, రావణ, భృంగి మొదలగువాహనాలపై దేవుళ్ళనుంచి పదినుండి పదిహేనుమంది చెంచులు ఊరంతా మోయడం జరుగుతుంది.

తప్పెట్లు వాయించడం : పర్వదినాలలో చెంచులు తప్పెట్లుమోగిస్తూ మల్లికార్జునుని ఆలయంలో గుంపులుగా ఆడుతూ వచ్చి తమ భక్తిభావాన్ని ప్రకటించడం నేటికీ కనిపిస్తుంది.

పల్లకిసేవ : నిత్యకళ్యాణసేవలో స్వామి ఆలయంచుట్టూ పల్లకి రోజూ సాయంత్రం ఒకసారి చుట్టి వచ్చేయడం ఈనాటికీ చెంచులే చేయడం కనిపిస్తుంది.

గంధంసేవ : శ్రీశైలఆలయంలో పూజకి అవసరమయ్యే గంధం చెంచులే తీసేవారు.

పత్రిసేవ : శ్రీశైలఆలయంలో శివునికి ఎంతో ఇష్టమైన బిల్వపత్రాలు (మారేడాకులు) కళ్యాణ సమయంలో అవసరమయ్యే ఆకులు, పూలు చెంచులే తెచ్చేవారు.

దివిటీసేవ : కొరివిచెట్టు కట్టెతో తయారుచేసుకున్న దివిటీ పట్టుకొని ఆలయానికి వచ్చేవారు.

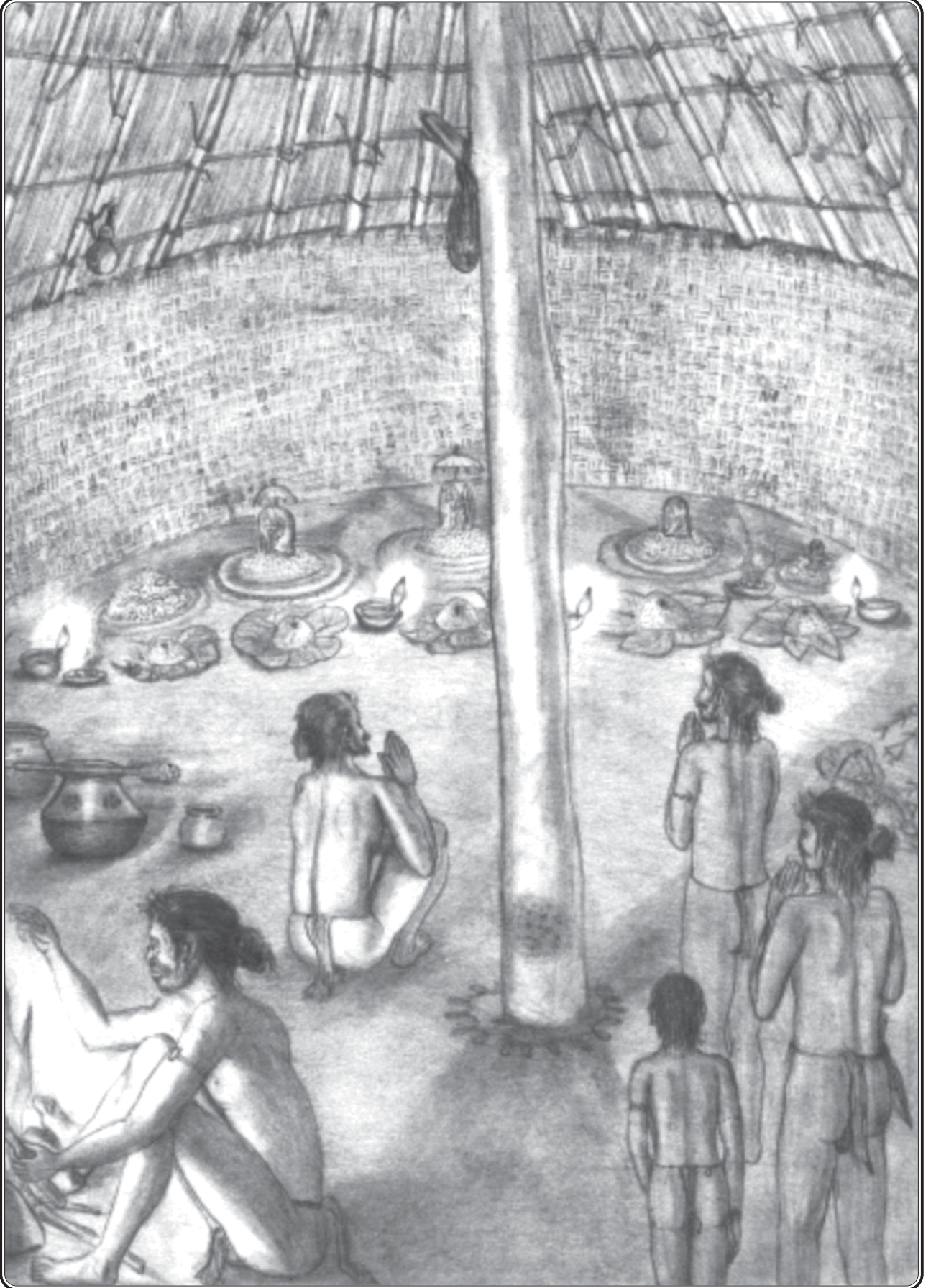
పూజారులు : చెంచులలో తోకల, మండ్ల, పిట్టల వంశాలకు చెందిన వారు ఆలయంలో పూజచేసేవారు.

శ్రీశైలంలో జరిగే శివరాత్రి, ఉగాది మరియు దసరా ఈ మూడు పండుగలకు చెంచుకుటుంబాలవారు గుమ్మడిపండ్లను, కొందరు ఆవునెయ్యినికూడా మల్లికార్జునస్వామికి సమర్పించేవారు.

‘కొండదారి అయిన కురువన వస్తున్నాము. మాకు, గుమ్మడికాయకు, మానెయ్యికి ఎలాంటి ఆపదలేకుండా చూడు కురువదేవుడా!’ అంటూ పర్వతానికి నడుస్తారు.

మల్లన్నను చేరిన పూలబండి : పూలతోటలోని పూలన్నీ కోసుకుని, ఎడ్లబండి కట్టుకొని, దానినిండా పూలు పోసుకొని, ఆ పూలను అమ్మడానికి ఒక స్త్రీ బయలుదేరుతుంది. పువ్వుకు పుట్టెడు, ఎడ్డుకు పదుము బంగారం కావాలని మన్ననూరు అంజనయ్య దగ్గరకువెళ్ళి అడగగా, ఆయన కొనలేనంటే అక్కడినుండి ఫరాబాదు చౌరస్తా లింగమయ్యను, ఫరాబాద్ మశమ్మను, దోరాలింగమయ్యను, పుల్లాయపల్లె మశమ్మను, అప్పాపురం పెద్దమ్మను, బౌరపురం బౌరమ్మను, నడింబావి మశమ్మను, మేడిమలకల లింగమయ్య, గుండాల బయ్యన్నను, కురవమీద లింగమయ్యను, శ్రీశైలంమల్లికార్జున స్వామిని చేరుకొని మల్లయ్యస్వామికి అమ్మి ఆడబ్బును అదేబండ్లో పోసుకొని వెళుతుంది.

(గతంలో శ్రీశైలం కాలిదారి నడిచివెళ్ళే బాటవెంబడి ఈ పాట సాగుతుంది)

“మన్ననూరు అంజనయ్య పూలనే కొనరయ్యా || జీవందరేకులపూలు ||

పూలాన ధరలు చెప్పరమ్మ - పూవుకు పుట్టెడు ఎద్దుకు ఏదుము
అబ్బబ్బ ఆధరలు మాచేత కాదునమ్మ - అడ్డించి ఆ బండి చొరస్తా వచ్చిందో
చొరస్తా లింగడా పూలనే కొనరయ్యా - పూలాన దారాలు చెప్పరమ్మ
పువ్వుకు పుట్టెడు ఎద్దుకు ఏదుము - అబ్బబ్బ ఆధరలు మాచేత కాదునమ్మ
అడ్డించి ఆ బండి ఫరబాదా వచ్చింది - ఫరబాదా మశమ్మ పూలనే కొనవమ్మా
ఫరబాదామశమ్మ పూలనే కొనవమ్మా - పూలాన దారాలు చెప్పరమ్మ ధరలు
పువ్వుకు పుట్టెడు ఎద్దుకు ఏదుము - అబ్బబ్బ ఆధరలు మాచేత కాదునమ్మ
అడ్డించి ఆ బండి ఫరబాదా వచ్చింది - దోరాల లింగడా పూలనేకొనవయ్యా
దోరాల లింగముడా పూలనేకొనవయ్యా - పూలాన దారాలు చెప్పరమ్మ ధరలు
పువ్వుకు పుట్టెడు ఎద్దుకు ఏదుము - అబ్బబ్బ ఆధరలు మాచేత కాదునమ్మ
అడ్డించి ఆ బండి ఫరబాదా వచ్చింది - పుల్లాయపల్లె మశమ్మ పూలనే కొనరమ్మ
పూలాన దారాలు చెప్పరమ్మ వచ్చేడి - పువ్వుకు పుట్టెడు ఎద్దుకు ఏదుము
అబ్బబ్బ ఆధరలు మాచేత కాదునమ్మ - అడ్డించి ఆ బండి ఫరబాదా వచ్చింది
అప్పపురం పెద్దమ్మ పూలనే కొనరమ్మ - అప్పపురం పెద్దమ్మ పూలనేకొనరమ్మ
పూలాన ధరలు చెప్పరమ్మ - పువ్వుకు పుట్టెడు ఎద్దుకు ఏదుము
అబ్బబ్బ ఆధరలు మాచేత కాదునమ్మ - అడ్డించి ఆ బండి ఫరబాదా వచ్చింది
బారపురం బొరమ్మ పూలానే కొనరమ్మ - పూలాన ఆధరలు చెప్పరమ్మ
పువ్వుకు పుట్టెడు ఎద్దుకు ఏదుము - అబ్బబ్బ ఆధరలు మాచేత కాదునమ్మ
అడ్డించి ఆ బండి ఫరబాదా వచ్చింది - నడింబావి మశమ్మ పూలానేకొనరమ్మ
నడింబావి మశమ్మ పూలానే కొనరమ్మ - పువ్వుకు పుట్టెడు ఎద్దుకు ఏదుము
అబ్బబ్బ ఆధరలు మాచేత కాదునమ్మ - అడ్డించి ఆ బండి ఫరబాదా వచ్చింది
మేడిమలకల లింగమయ్య పూలానే కొనవయ్య జీవందరేకులపూలు
పూలాన ధరలు చెప్పరమ్మ - పువ్వుకు పుట్టెడు ఎద్దుకు ఏదుము
అబ్బబ్బ ఆధరలు మాచేత కాదునమ్మ - అడ్డించి ఆ బండి ఫరబాదా వచ్చింది
గుండాల బయన్న పూలానే కొనవయ్య - పువ్వుకు పుట్టెడు ఎద్దుకు ఏదుము
అబ్బబ్బ ఆధరలు మాచేత కాదునమ్మ - అడ్డించి ఆ బండి ఫరబాదా వచ్చింది
పూలాన ఆధరలు చెప్పరమ్మ - పువ్వుకు పుట్టెడు ఎద్దుకు ఏదుము
అబ్బబ్బ ఆధరలు మాచేత కాదునమ్మ - అడ్డించి ఆ బండి ఫరబాదా వచ్చింది
శ్రీకైలం మల్లిఖార్జున పూలానే కొనవయ్య - పూలాన ఆధరలు చెప్పరమ్మ
పువ్వుకు పుట్టెడు ఎద్దుకు ఏదుము - ఆ బండి కొన్నానే నీవెంత మొనగత్తె
అబ్బబ్బ ఆధరలు గోగిపువ్వు - మేం కొనలేమండి గోగిపువ్వు”

- గురువింద గిరిమల్లెలు

ఈ పల్లవి తెలుగునాడు అంతటా వినవచ్చేదే. అయితే చెంచులు శ్రీశైలం నడక దారిలో వచ్చే ప్రదేశాలను ఇందులో కూర్చారు.

ఫరాహాబాద్ నుండి కృష్ణానది ఒడ్డువరకుగల చెంచుపెంటలు :

1. పులిచెలమ (ఫరాహాబాద్)	2. మల్లాపురం	3. దోరాలపెంట
4. పుల్లాయపల్లి	5. ఆగర్లపెంట	6. రాంపురం
7. అప్పాపూర్	8. బౌరాపూర్	9. ఈర్లపెంట
10. మేడిమల్గుల	11. సంగడిగుండాల	12. లింగబేరి
13. దారవాగు	14. జువ్విగుండం	15. వేములపాయవాగు
16. బలిజవీరమ్మపెంట	17. సలేశ్వరం	18. కదళివనం

‘సిరిగిరి మల్లన్న శరణన్న(జాలు)’ ఇది ఆంధ్రదేశపు పరుస

‘సిరిగిరి యిదునిమ్మసిరిగిరల్లయ్య’ ఇది కన్నడదేశపు పరుస

‘చిరిగిరి నిలయనే చివనె యాణ్ణవనె’ ఇది అరవ దేశపరుస

పావన సుతీర్థ ప్రసక్తి పాలుట్ల కావ్యంలో ఉంది. బల్లహుడు శివుని భజించేసమయంలో అతనిభార్య “శివునభిషేకంబు సేసిన యన్ని పాతీప్రాదంబు లోపల నూట వెడల పాలుట్ల యనభువిబరగె” (పర్వత పురాణం 477)నట. అక్కడ వెలసిన పాలుట్ల మల్లికార్జునుని నిత్యం “ముష్టండుం పాలు, నెయ్యి పెర్వులతో జలకంబు సేసి..... మూలపంచాక్షరి మూడు సేసి వె జపంబు” చేస్తే మూడుదినాలకు దివ్యదృష్టి ప్రసాదిస్తాడు. (పర్వత 479).

‘ప్రాచీన తెలుగు కావ్యాల్లో తెలుగునాడు’ నరసింహారెడ్డి 1991.

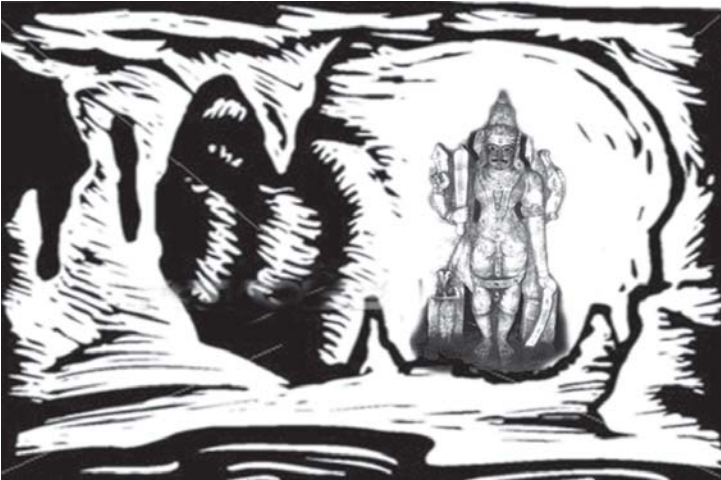
మొక్కడమంటే మనసువిప్పి మాట్లాడటమే !

చెంచులు, వేటమాంసం కాల్చుకుని ముందుగా దేవర్లకి నైవేద్యం పెట్టి, నాలుగుదిక్కులా కాసిని ముక్కలు విసురుతారు. మొక్కుతారు. మనస్ఫూర్తిగా, నిష్ఠపటంగా ఏకష్టంవున్నా, ఏమీ కావాలన్నా స్నేహితునితో చెప్పుకున్నట్టుగా దేవుడితో మాట్లాడతారు. అదే మొక్కడమంటే.

‘సామితల్లి, బంగారుతల్లి, పెద్దమ్మ నాతల్లి, సామి నాతండ్రి, బంగారి తండ్రి నీ దయవల్ల చాలాకాలం తరువాత కష్టంలేకుండానే ఏదుమాంసం దొరికింది కాబట్టి మిమ్మల్ని మరచిపోకుండా కాల్చిన మాంసంతునకలు, నల్ల వండి పెట్టుతున్నాము. ఈ మధ్యసికారి సరిగాకాకుంది. ఏదావరిపట్టిందో, దయ్యంపట్టిందో ఇన్నాళ్లకు వేటదొరికింది. ఇండ్లదగ్గర పిల్లలకు, పెద్దలకు ఒకటే జ్వరాలు, దగ్గులు-ఇంకా చెప్పరానివి ఉన్నాయి. మీ సత్యం ఉందో లేదో మాకు తెలియదు. మీ సత్యం ఉంటే ఇట్లా ఎందుకు జరుగుతుంది? అడవిలో పాములు ఎక్కువయినవి, శకునంపిట్టలు అరుస్తున్నవి. పిల్లలు గూడెంలో ఉన్నారు. వాళ్లు ఎట్టపున్నారో ఏమో, మమ్మల్ని సంపినా, సల్లగా చూసినా మీదేసామీ, మమ్మల్ని చల్లగా సూడాల నా తండ్రులారా, తల్లులారా’.

ఒక్కోసారి ఎవరో తమకంటే ముందుగా వచ్చి ఏదులు వేటాడి తమకు మిగల్చలేదని, వారి పనిపట్టాలని, లేకపోతే, తమబాణాలు, గొడ్డలి పోయాయని, ఫిర్యాదు చేసినట్టుగా మాట్లాడతారు. ఇక తమపూర్వీకులు, పెద్దలను ఉద్దేశించి ప్రార్థిస్తూ ‘ఈ మధ్య వేటసాగడం లేదు, ఏమీ దొరకడంలేదు. నీవు మంచి సికారీ చేసినోడివి- నీ మాయ సూపెట్టి కొంచెం వేటసాగేలాగ, మాకింత దొరికేలాగా సూడు’ అని కోరుకుంటారు. చాలా అరుదుగాముళ్ల పంది ముల్లుతో చేతబడి చేస్తారు. ముందుగా తమ పెద్దలకి మొక్కి అప్పుడు ఒక ముళ్లపంది ముల్లు తీసుకుని దానికి పసరురాసి పగవాడి ఇంటిచూరులోనో, గుడిసెలోనో ఉంచితే ఆ ఇంట్లోవాళ్లు గిలగిలలాడతారని, దంపతులు తన్నుకుంటారని నమ్మిక.

అడవిలో పెద్దపెద్దకలుగుల్లో చెంచులపూర్వీకులు రావగాళ్ళు, ఆజానుబాహులు, చేతినిండా బాణాలు, ధనస్సు పెద్దకత్తిగల దేవతాస్వరూపులుగా బంగారురంగు రింగురింగు గిరజాలజుత్తుతో ఉంటారని, వాళ్లు ముళ్లపందుల్ని పెంచుకుంటారని, ఒక్కోవోట మునులవంటి సిద్ధులు పొట్టి, బారుగడ్డాలవారు ఉండి, ఆకలి అవసరానికి చెంచులకు, ఒకటి అరా, ఏదుపందులను కలుగులోంచి బయట పడేస్తారని- ఇవన్నీ కొందరు చూసినట్టుగా, కొన్ని పెద్దలనుంచి విన్నట్టుగా చెబుతారు. ఇటువంటి ‘పవిత్రమైన’ బొరియల్లో వేటాడరాదని, లేక వాటిని మూసివేయడం మంచిదని భావిస్తుంటారు. అటుగా వెడితే ఆ బొరియలకు నమస్కరించి వేటకుపోతారు.

పాలంక
వీరన్న

పూజలు పునస్కారాలు - దేవుళ్ళమీద నమ్మకం

చెంచులు పూజించే దేవతలు, దేవుళ్లు, దేవరలు

చెంచులు పూజించే దేవుళ్లు, దేవతలు, దైవత్వం పొందిన పూర్వీకులు వెరసి 55 మందికిపైగా ఉన్నారు. వారు...

1. అంకమ్మ	31. నాగులూటి వీరభద్రుడు
2. అంజయ్య	32. పచ్చగట్టు లింగమయ్య
3. అడవిఅమ్మ	33. పాపమ్మ
4. ఆంజనేయుడు	34. పాలంక వీరడు
5. ఇంపరాతమ్మదేవి	35. పార్వతమ్మదేవి
6. ఈదమ్మ	36. పావితమ్మ
7. ఈదయ్య	37. పుకులపనకమ్మ
8. ఈర్లపెంటవీరులు	38. పెద్దమ్మ
9. ఒంటిఈరడు (దాసరివారి దావరి)	39. పొక్కులవీరయ్య
10. ఏడుగురుకనికెలు (అడవిలో చెలమలదగ్గర ఉంటారు)	40. పోతురాజు
11. కదళీవనం అక్కమహాదేవి	41. పోలితమ్మతల్లి
12. గంగమ్మ	42. పోలేరమ్మ
13. గంటాలగురప్ప (గురప్పడు)	43. బంగారి మైసమ్మ
14. గజ్జలకొండ పోతురాజు	44. బయ్యన్న
15. గజ్జలకొండ రావగాడు	45. బలిజపల్లి అంకులమ్మ
16. గుడ్లఈదమ్మ	46. మంతనాలమ్మ
17. గురప్పడు	47. మంతనాలకామేశ్వరి
18. గుర్జు మైసమ్మ	48. మల్లలమ్మ
19. గొలుసుల ఈదమ్మ	49. ముంతకల్లు పోతురాజు
20. చామపెద్దమ్మ	50. మూగులోడు
21. చింతలవీరడు	51. మైసమ్మ
22. చిన్నచామవీరుడు (చామవారి దావరి)	52. రక్తమైసమ్మ
23. చోటుమీద లింగయ్య	53. లంజలబయన్న
24. జోరుపురం అమ్మవారు	54. లింగమయ్య
25. దారబయన్న (బయన్న)	55. లొద్దిమల్లయ్య
26. దావరకొండపోతురాజు	56. వీరభద్రస్వామి
27. దోర్నాల లింగమయ్య	57. వెంకటేశుడు
28. నల్లమల అంకాలమ్మ	58. సలేశ్వరం లింగమయ్య
29. నాగమ్మ	59. సలేశ్వరం గంగమ్మ
30. నాగమయ్య	60. శ్రీశైలం మల్లన్న

లింగమయ్య : ఇతడు (ఈశ్వరుడు) చాలా ముఖ్యమైన దేవుడు. ఇతడు శ్రావణమాసంలో (జూలై, ఆగస్టు) ప్రతి చెంచుకుటుంబం ఒక చిన్నరాతిని నిలిపి దానికి పూజలు, నివేదన వారివారి శక్తినిబట్టి చేస్తారు.

Propitiating a minor deity with offerings of rice and dhal

బయ్యన్న : వేట విజయవంతంగా జరిగేందుకు చెంచులు ఈ దేవుణ్ణి ఆరాధిస్తారు. బయ్యన్నచెంచు వ్యక్తి. ఈశ్వర భక్తుడు. బయ్యన్న ప్రార్థనలకు మెచ్చిన ఈశ్వరుడు అతనికి బాణం బహుమతిగా ఇచ్చి అతని వేటకు తిరుగుండదని వరమిచ్చాడు. కనుక బయన్న గొప్ప వేటగాడేకాక అతనిద్వారా ఈశ్వరుని ఆశీస్సులు చెంచులందరికీ లభించాయని చెంచులనమ్మకం. కాబట్టి చెంచులెప్పుడు వేటకువెళ్ళినా ఒకచిన్నరాతి రూపంలోని బయ్యన్నకు టెంకాయగాని, కోడినిగాని బలిఇచ్చి వేటకు వెళతారు.

దేవతలు : మైనమ్మ, సుంకులమ్మ, పెద్దమ్మ, మాగులమ్మ, అమ్మతల్లి మొదలగు స్త్రీ దేవతలు చిన్నపిల్లలకు వచ్చే తట్టు, పొంగు, మశూచివంటి వాటికి కారణమని, కనుక వారి దయపొందేందుకు ప్రతిఏడాదికి ఒకసారి మాకునెలలో ప్రతిచెంచు గూడెం ఒకమేక లేదా కోడిని బలిఇచ్చి పూజిస్తారు.

మైనమ్మ : మైనమ్మ పాము, ఎలుగుబంటి, పులి వంటి క్రూరజంతువులనుండి కాపాడే దేవతగా భావిస్తారు. మైనమ్మనే కొందరు చెంచులు గారెలమైనమ్మగా కొలుస్తారు. గారెల మైనమ్మ వేటలోవిజయం పొందేందుకు సహాయపడే దేవతని చెంచుల నమ్మకం.

అక్కడ చుక్కలు మాట్లాడతాయి : సాయంత్రం ముదిరి చుక్క మెరవగానే కుందేళ్లకి ఉచ్చులేసే సమయం. రాత్రి ఆకాశంలో ఒకేచోట కనబడే ఐదుచుక్కలను 'పిల్లలకోడి' అంటారు. అడవిలోఎంత పొద్దు పోయిందో చెప్పడానికి అదొకలెక్క. మూడే చుక్కలుంటే 'గొరకెలు' (గొర్రెలు) అంటారు.

నాలుగుచుక్కలు చదరంగావుండి, వాటిముందు మరొకచుక్క కనిపిస్తే దాన్ని 'గుడ్లమీద గువ్వ' అంటారు. చుక్కలు కనిపించే తీరునిబట్టి తెల్లారడానికి ఎంతసేపు పడుతుందో చెప్పేస్తారు. చుక్కలు రాలేటప్పుడు వెల్లకిలా పడుకోరాదని అంటారు. అవి రాలుతుంటే 'తుఫ్', 'తుఫ్' అంటారు - నిప్పుని ఊదినట్టు.

అవసరానికి అన్నీ ఆహారమే : రెండుచేతులు కలిపి నమస్కరించి వానరావాలని, అడవి పచ్చగా వుండాలని కోరుకోడంలో, మొక్కడంలో కనిపించని కవిత్వం ఉంటుంది. వానకురవాలి దేవుడా వానకురిస్తే ఊసుళ్లొస్తాయి, ఉసుళ్లొస్తే ఉడుములొస్తాయి, ఉడతలొస్తాయి, పురుగులొస్తాయి, పక్షులొస్తాయి, ఆకులొస్తాయి, పిందెలొస్తాయి, కాయలొస్తాయి, గడ్డలొస్తాయి, తీవలొస్తాయి, పూలు విరుస్తాయి, తిండి గడుస్తుందని కోరుకుంటారు. అన్నంలేకపోయినా పండ్లుంటే తిని పడుకుంటారు, లేదా చెట్లఆకులు ఉడకపెట్టుకుని ఉప్పేసికలిపి నూరుకుని తింటారు. ఎండాకాలమైతే గిన్నెంగిఆకులు పుల్లలతో గుచ్చుకుని తింటారు. ఎండిరాలిన ఆకులు వండుకుని తింటారు. దేవదారు ఆకుదొరికితే మెత్తగాఉడికించి ఉప్పుకారంపెట్టి ఆముదం, కొబ్బరినూనె, మేకనెయ్యి ఏదివుంటే అదే కలిపివేయించుకుంటారు. ముసిరి తొర్రతేనె, ఈతగడ్డలు, గురింజకాయలు, ఎర్రదొండకాయలు ఏది అందితే అది అడివిపాల ఆకు, కాయ పచ్చివైనా తింటారు. చిన్నచిన్న చుక్కలుగా పాలుకారే పాలాకు, గడ్డకాయలతీగ ఉడకబెట్టి అదే భోజనంగా తింటారు.

చెంచువీరులు : బురుగుండాల చెంచుగూడెం చిన్నతాత కొడుకు వెంకటిగాడు పులిని పట్టిన శూరుడు.

చెంచును పులిచంపింది : పెద్దనుముల సెలలో 10 సంవత్సరముల క్రితం ముగ్గురాయి త్రవ్వకం జరుగుతున్నప్పుడు, సారా త్రాగి పెంటకు రావాలనుకొని చిన్ననుములసెలదారి పట్టి పోవడంవల్ల పెద్దపులి చంపితిన్నది. కాళ్లు, చేతులు మిగిలినవి.

పూజలు పునస్కారాలు

కప్పదావరికి పూజ : వర్షాలు కురవకపోతే చలమలు, సెలయేర్లు, కొండవాగులు ఉండవు. అవివుండకపోతే జంతువులకి ప్రాణసంకటం, చెంచులకి మరింత గండం. అందుకే వానదేవుడికి ప్రతినిధిగా కప్పదావరి(దేవర)కి పూజ చేస్తారు. ఇందులో రెండురకాలు ఉన్నాయి.

చెరువుగట్టున రాతిశిలకి పెద్దకప్పలను రెండుమూడు తెచ్చికట్టి వాటిమీద 101 బిందెల నీళ్ళు పోస్తారు. ఆ నీళ్ళు చెరువులోకి పోవాలి. ఆ సమయంలో 'కప్ప-కప్ప నీళ్ళు- కడవ-కడవనీళ్ళు కురవాలి వానదావరా' అని తప్పుట్లుకొడుతూ కేకలు పెడతారు. కప్పలు అరిచేదాకా నీళ్లు పోస్తారు. అవి అరిస్తే అప్పుడు వానదేవుడు కనికరించినట్లు భావిస్తారు.

చెరువుగట్టునవున్న 'దావరి'దగ్గర అన్నపెట్టిన పళ్లెం వుంచుతారు. ఆ పళ్లెాన్ని వాన కురిసినప్పుడు వాననీరు కడగాల్సిందేగాని వేరెవరూ కడగరు. కప్పలకు స్నానంచేసిన తరువాత కచ్చితంగా వానపడుతుందని చెంచులగట్టి నమ్మకం. కప్పలకు ప్రాణహాని జరగకుండా తిరిగి చెరువులో వదిలేస్తారు. ఈ కోలాహలంలో కప్పలు చనిపోతే వానలు కురవవని భయం. మంతనాలమ్మకుకూడా ఇలాగే 101 బిందెలు నీరుపోసి మొక్కుకుంటారు.

చెట్లకిందపండుగ (కనకదుర్గమ్మతల్లి పూజ) : పిల్లలు, పశువులూ అనారోగ్యంగా ఉంటే గూడెం అంతాకలిసి ఆలోచించుకుని ఒకనిర్ణయానికివచ్చి శివరాత్రి కంటే ముందు దుర్గమ్మ తల్లి పూజచేస్తారు. ముందుగా కనకదుర్గబొమ్మను కుంకుడుచెట్టుచెక్కతో తయారుచేస్తారు. పసుపుకుంకుమలు, అగరువత్తి, కొబ్బరికాయలు కొని, మొక్కుకున్నవారు మేకపోతు కొని ముడుపు కడతారు.

పూజరోజున అంతా కలిసి అమ్మవారిబొమ్మను చెరువునీటిలో పాతి నానబెడతారు. ఒకడు ఆ బొమ్మని ఎవరికీ చెప్పనిచోట నీటిలో పాతి నిలబెడతారు. పూనకం వచ్చినవాడు దాన్ని వెదికి తెస్తాడు. అలా తేచ్చేటప్పుడు అతనికి చెరోవైపు మనుషులు ఇద్దరు వుంటారు. బొమ్మ తెచ్చిన తరువాత మేకను కోసి, కుండలో రక్తంపట్టి రక్తం ప్రతి ఇంటిముందు చల్లుతూ కడులుతారు.

మరొక పద్ధతి: దుర్గమ్మబొమ్మను నీటినుండి తీసుకురాగానే మేకను నిలబెట్టి, అది తల విదిలించిన తరువాత దానితల నరుకుతారు, ఒకడు దాని మొండేన్నిపట్టుకు నడుస్తుంటే, రక్తం కారుతున్న మేక దుర్గమ్మ నెత్తిపెట్టుకుని నడుస్తారు. రక్తం కారడం ఆగిపోతే కడవతో నీరుతీసుకుని మేక మెడమీదుగా పోస్తూ నడుస్తారు. ఈ యాత్ర తూర్పువైపు బయలుదేరాలి. దుర్గమ్మను మోస్తున్నవారి కాళ్లు, మొక్కుకున్న వాళ్లు కడుగుతారు. కొబ్బరికాయలు కొడతారు. డబ్బున్నవాళ్లు ఆవేళ కోడినో, మేకనో కోస్తారు. కొందరు ఇంటిలోని తిండిగింజలు, పిండి, ఏదివుంటే అది గంపకెత్తుకుని ఊరేగింపు వెంట నడుస్తారు. ఊరు చివరికి చేరుకోగానే 'పెద్దమనిషి' అందరిమీద నీళ్లుచిలకరిస్తూ అందరూ ఆయురారోగ్యాలతో క్షేమంగా వుండాలని స్మరిస్తాడు. దీనికి పెద్దవరుస కట్టివుంటారు. ఒక్కొక్క కుటుంబంమీద అలా నీళ్లు చిలకరిస్తాడు. దుర్గమ్మకోసం కోసిన మేకను చిన్నచిన్న భాగాలుచేసి ఊరంతా ప్రసాదంలాగ పంచుకుంటారు. అంతా అయ్యాక దుర్గమ్మ ఊరిపడమట దిక్కున కుంకుడు చెట్టుకింద పెట్టివస్తారు. ఆ రాత్రికి మాంసం, సారా మామూలే.

నల్లమల అంకాలమ్మ పూజ : ప్రకాశంజిల్లా దోర్నాలమండలంలో తుమ్మలబయలు, పెచ్చెర్వుమార్గంలో నల్లమలఅంకాలమ్మ ఉంది. అంకాలమ్మకి మొక్కుకుంటే పని జరిగితీరుతుందని అక్కడి చెంచుల విశ్వాసం. అంకాలమ్మకు ఎక్కువగా దున్నపోతును బలి ఇస్తారు. ఏదైనా దొంగతనం జరిగితే పోయిన వస్తువుకి సంబంధించిన ఆనవాళ్లు ఏమైనా ఉంటే అవి అంకాలమ్మ ముందుపెట్టి మొక్కుకుంటారు. 1998 ప్రాంతాల్లో జరిగిన ఒక సంఘటనను అంకాలమ్మ శక్తికి ఉదాహరణగా చెబుతారు. ఒక వ్యక్తి సైకిల్ దొంగతనం జరిగిందట. అనుమానం ఉన్న వాళ్లందరిని అడిగాడట. ఎవరూ తప్పు ఒప్పుకోలేదట. ఐతే అంకాలమ్మముందు ఆనవాలు వేస్తానన్నాడట. ఐనా వాళ్లు వదలేదు. అప్పుడతను అంకాలమ్మకు ఆనవాళ్లుపెట్టి, సైకిల్ దొంగ దొరికితే నిలువెత్తు అన్నం, రెండుబస్తాల టెంకాయలు ఇస్తానని మొక్కుకున్నాడు. ఇప్పటికి నాలుగుఇళ్లలో నలుగురు వ్యక్తులు ఉరివేసుకునో, మరోరకంగానో చనిపోయారు. మొక్కు ఇంకా తీర్చలేదట. అంటే అసలు దొంగదొరకవలసి ఉన్నట్టే.

ఎవరినైనా చంపించాలనుకుంటే ఆ వ్యక్తి ఫోటోగాని, బీడి, చుట్ట, ఉమ్మి, వెంట్రుకలు ఆకువక్క ఏవివుంటే ఆనవాలుగా అమ్మవారిముందు ఉంచుతారు. వాటిని చేత్తో తాకకుండా పుల్లలతో సేకరించి విగ్రహముందు ఉంచి మొక్కుకుని వారంలోగా తాను కోరినవ్యక్తి చావాలంటే అలాగే జరుగుతుందని నమ్మిక. ఇవేగాక అనారోగ్యం, పిల్లల ఆరోగ్యం, దంపతులమధ్య అపోహలు అన్నిటికీ అంకాలమ్మను నమ్ముకుంటారు. అడవిలో ఆహారం, వేట దొరకాలని మొక్కుకుంటారు. అమ్మాయి అబ్బాయి ఒకరినొకరు ఇష్టపడి కలుసుకోవాలంటేకూడా వారికులదేవతకు మొక్కుకుంటారు.

బయన్న దావరి : జంగమిద్దెలు చింతల సమీపంలో కుడుములవారి దేవుడు ఉంటాడు. ఈ దావరిని లంజలమారి బయన్న అంటారు. ఈ దేవుడికి ఇద్దరు భార్యలు. ఈ దేవుడికి పూజారులు చెంచులే. ఈ దేవుడిమహిమ గురించి ఓకథ ప్రచారంలోవుంది. రోజూ చెంచుపూజారి ఈ దేవుడికి పూజచేసి నైవేద్యం పెట్టి పోయేవాడు. ఐతే ఆ దారినపోయే ఎలుగుబంటి అక్కడే పేడవేసేది. రోజూ పూజారి దాన్ని తిట్టుకుంటూ శుభ్రంచేసి మళ్ళీ నైవేద్యం పెట్టిపోయేవాడు. అతనికి చివరికి విసుగెత్తింది. 'ఈ విగ్రహంలో దేవుడులేడు, వుంటే ఈ ఎలుగుని ఇలాటి పనిచేయనిస్తాడా, చంపెయ్యదా?!' అని అన్నది, విన్న దేవుడు విగ్రహంలోకి ప్రవేశించి ఎలుగుబంటి రాగానే త్రిశూలంతో పొడిచి చంపేశాడు. ఆ రాత్రి చెంచుపూజారి కలలోకి వచ్చి ఎలుగుని చంపేశాను. అది అక్కడే పడివుంది, తెచ్చుకుని కోసుకుని తిను' అని చెప్పాడట. మరునాడుచెంచు పూజారి వెళ్లి చూసేసరికి నిజంగానే ఎలుగు చచ్చిపడి ఉంది. దాన్ని తెచ్చి వండుకుని గూడెంలో అందరూ తిన్నారట.

రక్తవీరుడికిమొక్కే తీరే వేరు : ఈ రక్తవీరుడు చెంచుల దేవుడు. చింతలనుండి పెద్దమంతనాల వరకు బాగా కొలుస్తారు. ఈ దేవునికి ఎవరైనా మొక్కితే కోళ్ళను, మేకపోతులను, గొర్రెపోతులను ఇస్తామని మొక్కుతారు. ఆ మొక్కుబడి తీర్చుకునేటప్పుడు ఆ జంతువును కోసి దాని రక్తం ప్లేటులోకిగాని, దోసిల్లోకిగాని పట్టి ఆ రక్తవీరుడికి పూయడం-చల్లడం వంటివి చేసి, మనసులోనే తమ కోర్కెలను తీర్చినందుకు ధన్యవాదాలను చెప్పుకుంటారు. ఈ రక్తవీరుడి విగ్రహం చింతలనుండి జంగమిద్దెలకు వెళ్ళేదారిలో ఉంది.

బైరూటి; సంకులమ్మజాతర, చిగుర్లవారి ఆడపడుచు. ఉగాదిరోజు ఉత్తలూరివారు సంకులమ్మ బొమ్మ తయారు చేస్తే, చిగుర్లవారు మోసుకొస్తారు. పోలేరమ్మ, భ్రమరాంబ, కనకదుర్గ, దండుమారమ్మ, మహాలక్ష్మి, అల్లూరిపోలేరమ్మ, కుంతిపోలేరమ్మ. పోతురాజు వాళ్ళకు కాపలా. పెచ్చెరువులో వెలగచెట్టు కింద ఉన్నారు. పెద్దమ్మ ఊరిబయట ఉంటుంది. అప్పారావుపెంట దారిలో గురప్ప బొమ్మ చెట్టుకు కట్టి ఉంది. వండుగకు దించుతారు. మన్నూరులో ఏడుగురు అక్కలు: ముత్యాలమ్మ, అంకాలమ్మ, ఈదమ్మ, మైసమ్మ, సంకులమ్మ, పెద్దమ్మ, పోలేరమ్మ.

దేవుళ్ళమీద నమ్మకం

చెంచులు ఎక్కడికి పోయినా, ఏమిచేసినా దావర్లకు మొక్కుకొని పోతారు. అడవిలో ఏపని చేసినా దావరిమీద ఆధారపడి ఉంటారు. ఎవరికైనా బాగా జబ్బుచేస్తే, చావు బతుకులలో ఉంటే ముందుగా వాళ్ళ ఇంట్లోనివారు దావర్లకు, దేయాలకు మొక్కుతారు. జబ్బు తగ్గకుంటే వీనిది మామూలు జబ్బుకాదు చేతబడి దెబ్బ, ఎవడో పడరానివాడు చేసినాడు అని నమ్ముతారు.

జబ్బుచేసినవాడు, నయమైన తరువాత, వాడికి గతంలో ఎవ్వరిమీద కోపము ఉందో వాడు చేతబడి చేసినాడని నమ్ముతాడు. అవకాశం దొరికినప్పుడు కొట్లాడుకుంటారు, వీలుంటే అంబులు వేసుకొని చస్తారు. అంతేకాకుండా అడవికి పోయినప్పుడు ఏ ఎలుగో, పామో కంటపడి ప్రమాదం తప్పిందంటే, 'ఎవడో నన్ను చంపడానికి దావరికి మొక్కినాడు అందుకే ఈ ఎలుగు నన్ను కరవడానికి వచ్చినది' అని అనుకుంటాడు. 'నా దావర్లకి నాయందు గట్టి నమ్మకం ఉన్నందున, ఈ ఎలుగును దగ్గరకు రానివ్వలేదు. లేకుంటే ఈ రోజు ఎలుగు చేతిలో నా ప్రాణం పోయేది' అని దావరికి మొక్కుకుంటాడు.

అడవిలో క్రూరమ్మగాలు బాగా గాయపరిచినప్పుడు లేక బాగా జబ్బుచేసినప్పుడు నలుగురు పెద్దమనుషులు కలిసి శకునం చూపిస్తారు. తన కుటుంబ సభ్యులలోనైనా శకునం చూపిస్తారు. ఈ శకునాలలో కొన్ని- **రాయి శకునం:** రాయి నెత్తిన పెట్టుకొని ఎప్పుడైనా ఈ శకునం చూడవచ్చు. **తప్పెట శకునం:** ఈ శకునం రాత్రిపూట మునిమాపుకాడ బాగా చూస్తారు. **పైనిండు శకునం:** ఈ శకునం ఏమిలేకుండా ఉత్తిమనిషిని పైనిండుకుంటాడు.

ఇలా చూసి తరువాత ఈ దావరిపట్టినది, ఆ దావరిపట్టినది అంటే - మా దావర్లు గురవప్ప, పెద్దమ్మ, లింగమయ్య, మైసమ్మ, గంగమ్మ, ఈదమ్మ, అంజనేయులు, మల్లన్న, అయ్యవారు ఇలా అందరి దావర్లను శకునంలో పిలిచి అడుగుతారు. ఏదైనా దావరి పడితే, కూర్చొని ఉన్న పెద్దలు ఎందుకు పట్టినావని అడుగుతారు. అప్పుడు ఆ దావరి ఇతను చేసిన తప్పులను చెబుతుంది. లేకుంటే 'ఈ బాధ భరించలేక పోవుచున్నాను. అమ్మ తల్లీ! నన్ను వదిలిపెట్టి పో అమ్మా! నీకు ఏమి కావాలో కోరుకుంటే ఇస్తాను' అని మొక్కుతాడు.

అప్పుడు ఆ దావరి నైవేద్యము 'కొబ్బరికాయలు, రెండుకాళ్ళది (కోడి), నాలుగు కాళ్ళది(మేక)లను కోసి నన్ను సంతోషపెట్టండి' అని దావరి చెబుతుంది. బాగాలేనివాని తరపున, పెద్దలు ఆ మొక్కును దావరితో బేరమాడుతారు 'అంత లేదు తల్లీ, దిక్కులేనోడు' అని అడుగుతారు. ఒకవేళ దావరికి కోపము వస్తే 'వొడ్డు తల్లీ కోపము వొడ్డు, నిన్ను నమ్ముకున్న మానవులము, మేము ఎంతటోళ్ళం అమ్మా' జబ్బు బాగు అయినప్పుడు చేస్తాము అని మొక్కుతారు. సహజంగా దావరి ఎంత చెబితే అంత ఒప్పుకుంటారు.

నెల, రెండునెలలుచూసి మనిషి ఆరోగ్యం బాగుపడితే ఆడినమాట తప్పుకుండా పూజలు జరుపుతారు. బాగు కాకపోతే దావరి అబద్ధం ఆడినాదని అనుకుంటారు. ఆదావరి చేయరు, మళ్ళీ శకునం చూపించుకుంటారు. ఈ మధ్యకాలంలో చెట్లమందులను కూడ వాడుతుంటారు. చివరిగా మనిషి చావుబతుకులలో ఉంటే, ఎవరైనా దగ్గరలో ఉన్న దవాకానకు తీసుకొని వెళ్ళమని చెప్పితేకాని కదలరు. అప్పుడుకూడ దావరిమీద గట్టి నమ్మకము ఉంటాది. రోగము పెద్దదైతే దవాఖానలో ఒకవారం ఉండమంటారు. రెండురోజులు చూసి 'దావరిపట్టినది' మందులు పారడంలేదు అనుకొని డాక్టరుకు చెప్పకుండా ఇంటికి వచ్చేస్తారు. ఇంటిదగ్గర మళ్ళీ దావరిమీద ఆధారపడతారు. జబ్బు ఎక్కువై మనిషి చనిపోతే దేవుడు తీసుకొనిపోయినాడు. చేతబడిచేసి చంపినారు లేదా దావరికి మొక్కి చంపినారు అని అంటారు. చెడ్డవాడు అయితే వీడు చేసుకున్నపాపం వీడినే చంపినది అని అంటారు.

చెంచుజాతిలో చాలా కులాలు (ఇంటిపేర్లు) తోకల, నిమ్మల, మండ్ల, చిగుర్ల, నల్లపోతుల, కాట్రాజు, దాసరి, ఉడుతల, కరచం, ఆటనిమ్మలోడు ఇలాగ చాలా ఉన్నాయి. ఒకొక్క కులానికి ఒక కథ చెప్పుకుంటారు. వారి గొప్పతనంకూడ గొప్పగా చెప్పుకుంటారు మా పెద్దలు. కొందరు కొన్ని దేవతలకు మొక్కురు. మైసమ్మ దేవత చిగుర్ల వాళ్ళది. ఈ దేవతకు తోకలవాళ్ళు అంతగా పూజలు జరుపరు.

తోకలోల్ల దేవుడు గురప్పదేవుడు. ఈ దేవునికి చిగుర్లవాళ్ళు అంతగా పూజలు చేయరు. మిగతావాళ్ళు పూజలు చేసేటప్పుడు మాత్రం పూజకు హాజరు అవుతారు.

ఒకవేళ తోకలోళ్ళ గురప్పస్వామి చిగుర్ల వాడిని పడితే 'సామి గురప్ప తండ్రి నాకు బాగ అయితే కొబ్బరికాయ, చెక్కర, సాంబ్రాణి వేస్తాను' అని మొక్కుకుంటాడు. వానికి బాగ అయిన తరువాత ఆ దేవర ఎవరిది అయితే వాళ్ళకి ఇతను మొక్కుబడి సామాను ఇచ్చి 'దావరిని చెయిరా తోకలోడ, మొన్న నన్ను పట్టినాడు గురప్ప' అని చెప్పి ఇద్దరు పోయి పూజచేసి వస్తారు. ఎవరైనా ఉంటే తోలుకొని పోతారు. గిట్టనివాళ్ళు ఎవరిమీదనైనా దావరికి మొక్కుతారు. అందుకని ఎప్పుడైనా దావరికి పూజ చేసేటప్పుడు ఒక్కరుపోరు ఇద్దరు లేదా నలుగురు కలిసి పోతారు.

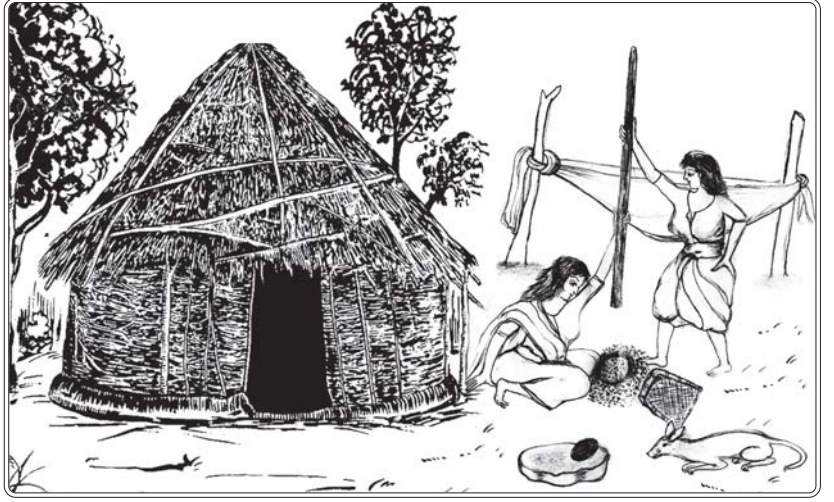

బయన్న
సెల,
గుండం

చుట్టుగుడిసెంత గుఖం లేదు ...

సాధారణంగా చెంచులు 10-12 అడుగులవ్యాసం ఒంటిస్తంభం ఆధారంగా గుండ్రని ఎత్తులో కొనదేలునట్టుండే గుడిసెలను వెదురు, అడవిగడ్డితో నిర్మించుకుంటారు. వెదురుతో నిర్మించిన తలుపుతడక ఒకటి ఉంటుంది. కొత్తఇంటిలో చేరినపుడుమాత్రం ఇంటిలోపల మధ్యగల స్తంభానికి (ఒంటి నిట్రాట) సింధూరపు బొట్టుపెట్టి, కొబ్బరికాయ కొట్టి ఇంటిదేవతకు కోడిని బలిఇచ్చి సోమవారం లేదా గురువారంరోజున ఇంటిలోకిచేరతారు. కొన్నిసార్లు దగ్గరబంధువులను పిలుచుకొని విందుఇస్తారు.

కొద్దిపాటి వంటపాత్రలు (మట్టివి) తప్ప చెంచులగుడిసెలు దాదాపు ఖాళీగా ఉంటాయి. సాధారణంగా ఇంటిలో ఉత్తరపుమూల మూడు రాళ్ళతో ఏర్పరచుకున్న పొయ్యి ఉంటుంది. పొయ్యి దగ్గరలోనే ఇంటిసామాన్లు ఉంటాయి. వెదురుతో తయారు చేసుకున్న మరికొన్ని వస్తువులు మంచం వంటివి ఉంటాయి. 'తట్టి' (ఒకతడిక) ద్వారా రెండు భాగాలుగా విభజించి ఉంటాయి. ఒక భాగంలో మేకలను రాత్రివేళల్లో ఉంచుకోవడం లేదా సారా తయారీకి ఉపయోగిస్తారు. గుడిసె లోపల ఆవుపేడతో ఆలికి శుభ్రంగా ఉంచుకుంటారు. దాదాపుగా ఒక్కరోజు లోనే ఇంటిని కట్టుకుంటారు. ఇంటి నిర్మాణంలో బంధువులు సహాయపడతారు. ఒకఇంటికి మరొక ఇంటికి మధ్యదూరం 50 గజాలు ఉంటుంది. దగ్గర బంధువులుంటే అందరూ పక్కపక్కనే ఇళ్ళు కట్టుకుంటారు.

వావి వరుస - తోడునీడ

చెంచువంశం లేదా కులం : చెంచులలో తండ్రివైపు వంశపారంపర్యంగా వచ్చే కులాన్ని లేదావంశాన్ని చెంచులు గోత్రంగా చెపుతూ ఉంటారు. ప్రతి గోత్రానికీ ఒక కులదేవత వుంటుంది. ఉదా: నిమ్మల, ఉడుతల, తోకల, నల్లపోతుల, కుడుముల, మండ్ల, పులిచెర్ల, చిగుర్లమొదలైనవి. మొత్తంమీద ఇటువంటి గోత్రాలు 26 రకాలవరకు ఉన్నాయి. ఒకే గోత్రంవారిమధ్య వివాహాలు జరుగవు. గోత్రాలు ఎక్కువగా జంతువుల భాగాలపేర్లు, పక్షులు, చెట్లు, పేర్లతో ఉంటాయి. ఉదా:- తోకల, చెవుల, మండల, ఉడుతల, పులిచెర్ల.

ఒక జంతువును వేటలోకొట్టి చంపి వాటాలు వేసుకొనేటపుడు ఎవరెవరికి ఏవిభాగం ఇష్టమైనవో అవే తీసుకునేవారట. వాటి ఆధారంగానే చెవులు ఇష్టపడ్డవారికి చెవుల అని, తోక ఇష్టపడ్డ వారికి తోకలఅని, మొండెం ఇష్టపడ్డవారికి మండ్లఅని, ఉడతలు ఇష్టపడ్డవారికి ఉడతల అని, గోత్రనామాలు పుట్టుకొచ్చినట్లుగా చెబుతారు.

ఇళ్ళపేర్లు

ఎరవలి, కర్నం : ఈ రెండు ఇంటిపేర్లు కలవారు ఫరాబాద్, మదునూటి, నిచ్చెనకాలువల్లో మాత్రమే కనిపిస్తారు. పైగా వీరి కుటుంబాలు చాలా తక్కువగా, చిన్నవి ఉంటాయి. దానికి కారణం. అన్నదమ్ముల బిడ్డలైన ఒక ఆడా-మగా కలసి పశువులను మేపుకు అడవికి తోలుకుపోతారు. వీరిద్దరూ యుక్తవయస్కులు కావడం వల్ల వయసుదుడుకుతనంతో ఒకటౌతారు. ఇది తెలిసిన చెంచుపెద్దలు వీరిని కులంనుండి వెలివేస్తారు. వెలివేస్తూ ఒక శాపం పెడతారు. దీని ప్రకారం- వీరి కుటుంబంలో ఒకరికి మించి మగపిల్లవాడు పుట్టరాదని శపిస్తారు. అందువల్ల వెలివేయబడ్డారు కాబట్టి ఎరవలి అని కల్తీచేయబడ్డారు కాబట్టి కర్నం అని ఇంటిపేర్లుగా ఏర్పడ్డాయి.

కుక్కల : ఈ ఇంటిపేరుగలవారు. వేటలో కుక్కల్ని పెంచి బాగా నేర్పరితనం ప్రదర్శిస్తారు. కుక్కలతో వేటలో వీరిని మించినవారు చెంచులలో లేరు. వీరంతా ఎక్కువకుక్కలను పెంచేవారు బావ-బావ మరదుల పిలుపులతో ఆ కుక్కలోడ్ని పిలవండ్రా అంటూ అలా అలా కుక్కలవారి ఇంటిపేరుగా స్థిరపడి పోయింది.

సావడి : ఈ ఇంటి పేరుగల వారు- మొదట్లో పీర్లసావడి అరుగులమీద పడుకుంటూ కాలం గడిపేవారు. వీరిని పిలవాలంటే సావడిదగ్గరకు వెళ్ళి పిలుచుకురావాలి. వీరు గుంటూరు జిల్లాలో ఉన్నారు. అసలు వీరు చెంచులు కాదనేది- ఒక వాదన.

నల్లపోతుల : ఈ ఇంటిపేరువారు నల్లని పోతులను ఎక్కువగా పెంచేది. నల్లటిపోతులు వీరిదగ్గరతప్ప ఎవరిదగ్గరా ఉండవు. ఏ సందర్భంలోనైనా నల్లపోతు కావాలంటే వీరిని కలవవలసిందే. దద్దనాలలో ఉండే కులాలు భూమనివాళ్ళు, కుడుముకోళ్ళు, నిమ్మలవాళ్ళు, చెవులోళ్ళు, పులిచింతవాళ్ళు.

దద్దనాల సరిహద్దులు, నీటి వనరులు

ఎర్రగొండపాలెం మండలంలో దద్దనాల పట్నాన్ని శత్రువులు ధ్వంసం చేశారు. అక్కడి దేవతలు.

దేవునిపేరు	ఉన్నస్థలం	పూజించేకులం
1. దద్దనాల ఆంజనేయస్వామి (హనుమంతుడు)	తూర్పుదారిప్రక్కన	గూడెంలోని అందరు, బయటి రైతులు
2. శివాలయం (లింగం, విఘ్నేశ్వరుడు, బసవదేవుడు)	హనుమంతునికి పడమర	గూడెంలోని అందరు, బయటి రైతులు
3. వినాయకమయ్య కోనేరు	పడమర పెద్దకోనేరు	
4. పోలేరమ్మ	తూర్పుభాగం	చెంచుల దైవం
5. దద్దనాల పోలేరమ్మ	ఊరికి ఉత్తరం	చెంచుల దైవం
6. వీరభద్రుడు	హ. ఉత్తరం	
7. బూదేటి వీరుడు	బూదేటి కుంటదగ్గర	చెంచులు
8. పోతురాజు	దావరికొండ (పోతరాజుకొండ)	చెంచులు

తూర్పు: అల్లిపాలెంకు దద్దనాలకు నాయుడక్కపేట హద్దు

పడమర: బూదేటికుంట (బూదేటి చెరువు)

ఉత్తరం: బక్కాపులకొండ (బక్కాపులను ఆ కొండకు ఎక్కించినందుకు ఆ పేరు వచ్చింది)

దక్షిణం: దద్దనాలబండ, పాకలేనికొండ

పెద్దవాగు-పెద్దకొండ: ఎప్పుడూ నీళ్ళు ఉంటాయి. గుండాలు ఎక్కువ ఉంటాయి (చేపలు బాగుంటాయి)

ఎనుములేని పెంట: దారలాంటి కాలువలో ఎప్పుడూ నీళ్ళు ఉంటాయి.

తూర్పు: ముంతతాటిసెల, వంకసెల, చిన్నమసెల

దక్షిణం: దయ్యపుసెల (దయ్యంబొక్క ఉన్నందున ఆ పేరు వచ్చింది), కర్రెడ్డుసరవ, గుండ్లమడుగు సరవ

ఉత్తరం: కాకులసెల, మంగళోళ్ల సరవ (పాతనీళ్ల దొన) జీడిదిన్నెలదొన, జానలదిన్నె (వేపచెట్టు తొర్రలో నీళ్ళు ఉంటాయి)

పడమర: ఎద్దులపెంట, ముంతలేటిబావి (బావిలో నీళ్ళు ఉంటాయి)

కుంటలు: తూర్పు ముంతలేటి కుంట. పడమర దద్దనాలకుంట, బూదాటికుంట, మరడదాని మడుగు.

HISTORY OF THE CULT OF NARASIMHA IN A.P.

- ఆం.ప్ర. నరసింహ సంప్రదాయం

“The sculptural evidence of Chenchu Lakshmi at Korukonda (East Godavari district) on the hill is the earliest one, there is no evidence of the existence of Chenchu Lakshmi, though there are legends about her, but they cannot be established prior to the sculpture, found in the temple on the hill of Korukonda.

Korukonda, East godavari dist. - Chenchu Lakshmi standing with an arrow, in pleasing manner, is installed. Narayanamurti is seen picking out a thorn from her foot. Small figures of this type can be seen on the pillars of the mandapa. (p.151) కోరుకొండలో (తూ.గో.) చెంచులక్ష్మి శిల్పం ఇప్పటికీ దొరికిన వాటిల్లో ప్రాచీనం (13వ శతాబ్ది)

Vasantika Parinayam, a Sanskrit drama, written by Sri Van Sathakopa Jiyamgaru, the seventh pontiff of Ahobila math, describing the marriage of the Lord Narsimha with Chencheta, lend support to the popular legend. (p.227)

This Jiyar was popular as the author of a Sanskrit drama, entitled "Vasantika Parinayam". The theme of the drama is the marriage of god Narasimha with a Chenchu woman. The important of his work is that it is the first of its kind in Sanskrit literature, which mentions the association of god Narasimha with Chencheta, a tribal woman. (p.231) 15వ శతాబ్దిలో అహోబిలమరాధిపతి చెంచులక్ష్మి కల్పాణం 'వాసంతిక పరిణయం' నాటకం వ్రాశారు.

The temple consists of a sanctum, which is a cavern, and the shrines of Siva and Narasimha, Sudarsana and of Chenchu Lakshmi. (p.233)

Pillar-figure in the mukha mandapa of the upper Ahobilam temple. Here god Narasimha is wooing a chenchu woman. It belongs to the 14th century A.D.

Pillar-figure is from the Rangamandapa of the lower Ahobilam temple and belongs to the Vijayanagara period. It is a rare sculpture in wooing posture of god Narasimha with Chenchita. It is more charming and fascinating than the sculpture of Chenchita at upper Ahobilam. అహోబిల రంగమండపంలో చెంచులక్ష్మి

Vedadri, Krishna dist. - The temple consists of a sanctum, antarala, mukhamandapa and three small shrines of Rajya Lakshmi, Chenchu Lakshmi and Alvars. (p.143) వేదాద్రిలో (కృష్ణాజిల్లా) చెంచులక్ష్మి రాజ్యలక్ష్మి

Image is in the inner sanctum of pata (old) Narasimha Swamy temple at Dharmapuri in Karimnagar district. The Lord has rolling eyes, lolling tongue and puffed up cheeks. Chenchu Lakshmi who is about 3/4ft in height, is standing on his left thigh. (p.349) ధర్మపురి (కరీంనగర్ జిల్లా) దేవాలయంలో చెంచులక్ష్మి

No Agama Sastra so far mentioned the association of god Narasimha with Chenchita. But we have three such examples of god Narasimha, wooing Chenchita.

Narasimha wooing Chenchita కడపజిల్లా పెదముడియం ఉగ్రనరసింహదేవాలయంలో చెంచిత

Sculpture is on a pillar of central four pillars in the muknamandapam of the Ugra Narasimha temple at Peddamudiyam of Cuddapah district. It is about 1.1/4 ft in height, facing the West. God Narasimha and Chenchita are standing on a pedestal. The face of the Chenchita is completely broken. She has two arms, holding a bow in her left hand and supports her right hand on the left, touching the left shoulders of the god with her fingers.”

- Dr. Madabhusini Narasimhacharya,
History of the culture of Narasimha in Andhra Pradesh, Ahobilamutt, Hyderabad.

అనాది జాతి చెంచుల దైవమే నరసింహస్వామి - చెంచులక్ష్మి

The lord of the temple is obviously an ancient tribal deity worshipped from countless ages by the tribals in the Nallamalai hills - more particularly, the Chenchus. It is thus that the consort of the Lord hails from the Chenchu tribe and is the famous Chenchu Lakshmi, wooed into holy wedlock by the Man-lion incarnation of Vishnu.

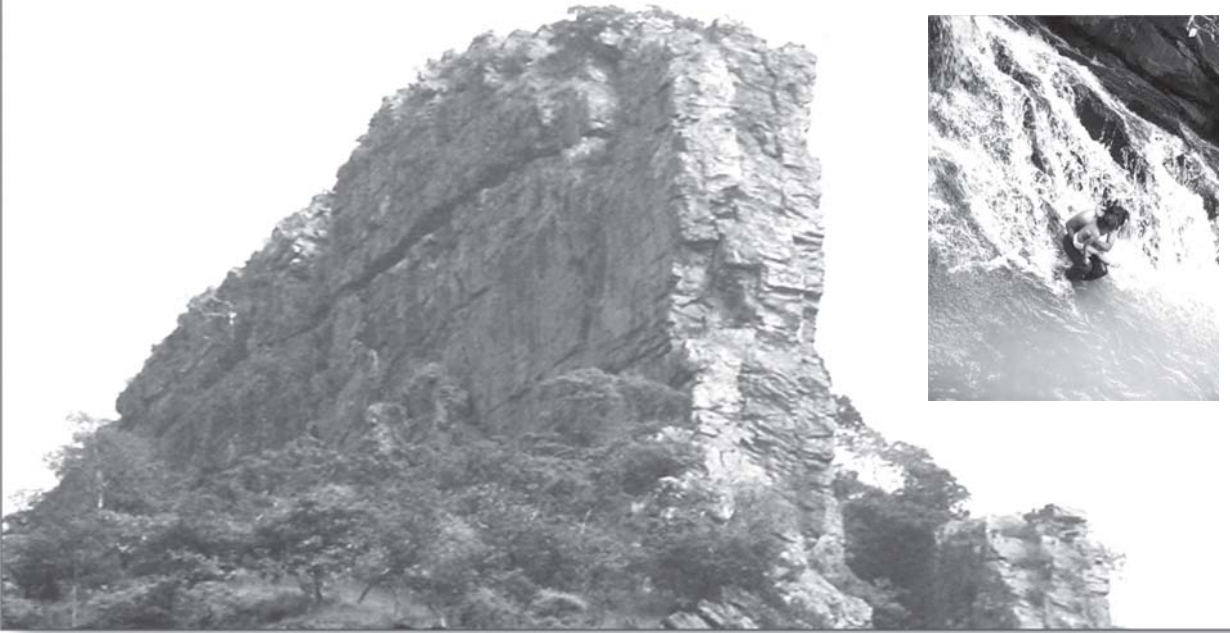
- Sri Ahobila Narasimha Swamy Temple, Pidatala Sitapati

Published by - The Director, Archaeology & Museums, Government of Andhra Pradesh, Hyderabad
1982.

Close by, there is a shrine dedicated to Yogananda Narasimha, where Lord Narasimha is in a Yogasana posture. Close to the Deity is a stone slab Known as Prahlada Banda where Bhakta Prahlada is said to have sat for his Yoga lessons taken from Lord Yogananda Narasimha Swamy Himself. Higher up, about 2 miles from there, is the Ukkustambha (steel pillar) where Lord Ugra Narasimha has emerged to destroy the evil demon, Hiranyakasipa. A mile and a half from there is the Jwala Narasimha shrine. This place is said to be the actual spot where the fierce anger of the Lord is seated over Garuda peetam. Prahlada is in Anjali hasta pose to the right of the Lord. A shrine to the right shows Lord Narasimha with Goddess Chenchu Lakshmi. To the left is seen the shrine of Lord Narasimha emerging out of the pillar ready to kill the demon, Hiranyakasipa. These three shrines comprise the main sanctum in the Jwala Narasimha Swamy temple. Close by, there is.

- The Splendor of Sri Nava Narasimha of Ahobila Kshetram (Divya Tirupati No.97)
by Acharya Ranga Komanduri, Stillwater, OK, U.S.A. 2000

అహోబిల క్షేత్రంలో నరసింహస్వామి వెలసిన ఉక్కుస్తంభం - జలపాతం

తెగల కులాల మధ్య ఇచ్చిపుచ్చుకోవడాలకు ఉదాహరణ చెంచులక్ష్మి

The Hindu pilgrims have had to depend on the forest dwelling Chenchus to plod their way through the heart of the dense forests in order to reach the temple of their adored deity Narasimha. And the Chenchus also got something in lieu of the service offered by them to the pilgrims which proved useful for maintaining their life. Gradually this interdependence grew stronger and came to be reflected in the cultures of both the groups rather, it gave birth to a composite culture which was reflected in the folklore of the Chenchus and the non-tribal Hindus as well as in the religious lore of the Hindus. Thus the Chenchus offered their beloved daughter, Chenchita to the hands of Narasimha, the lord of the Hindus, and the latter most graciously accepted Chenchita as her consort. The wedlock symbolizes a close interdependence or, one may say, unison of the cultures of the Chenchus and the non-tribal Hindus. Neither side here proves to be completely dominant over the other. Neither side appears totally subjugated or submerged. Both the cultures remain appreciative of each other and prepared to borrow from and lend to each other.

The anthropologists carefully note this lesson of history and try to make the same available for the policy-makers and administrators and the target groups of development plans and programmes to the non-tribal and the Chenchus alike of present times. They point out through the analysis of such phenomena as ritual services of different groups in the temple complex of Srisailem how the Chenchus and the non-tribal Hindus got enmeshed in a system of complementarities. The Chenchus found their niche in the complex of temple-services at the shrine of Narasimha.

... *The Chenchus of forests and plateau - a hunting gathering tribe in transition.*
Institute of Social research & applied anthropology. Calcutta. P.K. Bhowmick, 1992

ఎగువ అహోబిలము: గరుడాద్రి, వేదాద్రి పర్వతముల మధ్యన ఈ ఎగువ అహోబిల ఆలయము కలదు. ఈ స్వామి 'స్వయంభువు' మూర్తి. ఒక గుహ యందు రాతి పీఠము మీద యున్నారు. ఈ స్వామి హిరణ్యకశ్యపుని వధించినట్లు స్వామి యున్నాడు. ప్రక్కన ప్రహ్లాదుడు ముకుళిత హస్తాలతో అంజలి ఘటీస్తున్నాడు. ఈ మూల విరాట్ ఎదురుగా ప్రహ్లాదుని విగ్రహం అంజలి ఘటీస్తున్నట్లు యున్నది. ఆ ప్రక్క భాగమున "చెంచులక్ష్మి" సన్నిధి కలదు.

ఆదిలక్ష్మి చెంచులక్ష్మిగా అవతరించి స్వామి వారిని శాంత పరచింది. అందుకే ఇక్కడ చెంచులు నరసింహస్వామిని తమ "బావ"గా వ్యవహరిస్తారు. హిరణ్యకశ్యపుని సంహార అనంతరం చెంచులక్ష్మి సమేతంగా ఉన్న స్వామి వారిని చూచి లక్ష్మీదేవి అలిగి కోపముతో వేదాద్రి పర్వతమును అధిరోహించిన పర్వతానికి మార్కొండ లక్షమ్మపేట అని పిలుస్తారు. దీనినే మాలోల నరసింహ ఆలయం అని కూడ అంటారు.

వాసంతికా పరిణయం: వాసంతి పరిణయమును అహోబిల 7వ పీఠాధిపతియైన (1579)లో శ్రీవన్ శరణోప యతీంద్ర మహాదేశికన్ సంస్కృతము నందు నాటకముగా రచించిరి. ఈ నాటకము అహోబిల నరసింహస్వామి, చెంచులక్ష్మి పరిణయమును, నల్లమల అడవులందు జరిగినట్లు నాటకరూపంగా వ్రాసినారు. దీనిలో నాయకుడు గరుడాచల నరసింహస్వామి నాయకురాలు "వాసంతిక" అంటే చెంచుకులమునకు చెందిన చెంచులక్ష్మి

...శ్రీ అహోబిల నృసింహచరిత్ర. శ్రీ కిడాంబి వేణుగోపాలాచార్య ప్రధాన అర్చకులు, అహోబిలం

ఈ రెండు (నరసింహస్వామి, లింగమయ్య) కాకుండా చెంచులు పూజించే దేవతలు, గ్రామదేవతలు ఉన్నారు. మైసమ్మ, లింగమయ్య, పోపమ్మ, పోతురాజు, ఎల్లమ్మ ఇలా చాలామంది ఉన్నారు. ఇవి చెంచులనేనా? లేక హిందూ దేవతలనే ఏమీ ప్రాజ్ఞున్నారా? అనేది తెలుసుకోవటం కష్టం. ఎందుకంటే వారు కొన్ని వందల సంవత్సరాల నుండి హిందూమతంలో కలిసిపోయారు. కాని హిందువులే వారిని దూరం చేస్తున్నారు. అందుకనే కొంతమంది ప్రైవేట్ మతం తీసుకుంటున్నారు. (పే.48)

... ఆంధ్రప్రదేశ్ గిరిజన సంస్కృతి, సరివర్తన 2005. డా॥ వి.ఎన్.వి.3. శాస్త్రి